

Fagbladet

OFFICEREN

06 / DECEMBER 2021

EN NY BLÅ
NUANCE HAR
GJORT SIN
ENTRÉ

HVAD ER JURIDISK BISTAND?
OTIUM I HISTORIENS VINGESUS
HVORDAN ER DET NU MED DEN FERIE...?
4.800 KILOMETER VÆK

INDHOLD

NR. 6/2021

Leder

Kort nyt

En ny blå nuance har gjort sin entré

Hvad er juridisk bistand?

Officers-otium i historiens vingesus

Faglige forklaringer

Trangen til at bruge sin faglighed på et højere niveau

Forsvarsattaché:
"Vi har meget gammel og veletableret kontakt med Danmark"

Det glemmer jeg aldrig...

Verserende sager

Forsidefoto:
Sara Skytte

Bagsidefoto:
Morten Fredslund

MAN KAN IKKE GRADBØJE YTRINGSFRIHED

Formand
Niels Tønning
niels@hod.dk

VI SKAL – DESVÆRRE – TALE om ytringsfrihed og militærfaglig rådgivning. Igen. Det er ikke engang et år siden, at Forsvaret blev banket igennem hele møllen i forbindelse med FC's tiltrædelse, men ytringsfrihed bliver med denne leder temaet for både årets første og sidste leder. Det er åbenbart svært for Forsvarsministeriets departement at kæpere, at ytringsfrihed ikke kun er en central dansk værdi i indfødsretsprøven, men faktisk bør efterleves. Og jeg kan blive godt træt af, at man igen prøver at gradbøje denne grundlovssikrede rettighed.

Det er næppe forbigået manges opmærksomhed, at ministeriet i november pålagde Forsvarskommandoen at indskærpe, at man som ansat i Forsvaret ikke kan deltage i en forsvarsdebat i regi af Folketinget, når ministeren ikke deltager. At en embedsmands relation til Folketinget, på grund af ministeransvarlighed, altid går gennem ministeren. Lidt i samme skuffe som i foråret, hvor ministeren ikke mente, at Danmark var moden til militærfaglig indblanding i forsvarsdebatten.

Man bruger i ministeriets pressemeddelelse vage formuleringer som: 'det er regeringens holdning', og at man som embedsmand ikke 'bør' deltage. Ja, det er så regeringens holdning, men vi har jo ikke meningstyranni, så man kan vel bare trække på skulderen og sige 'og hvad så?' - det er så bare en 'holdning', som jeg ikke deler. Men det er børnelærdom i stabstjeneste, at 'bør' i Forsvaret læses som 'skal', og de fleste vil med de gentagne anslag mod ytringsfriheden formentlig føle sig overbevist om, at en afvigende adfærd får karrieremæssige konsekvenser.

Det er i den sammenhæng ikke en plausibel forklaring og lidt tyndt, at man - med henvisning til

den forrige statsministers svar på et spørgsmål fra Folketingets udvalg for forretningsorden – siger, at det blot er en videreførelse af den tidligere regerings praksis.

For mig vil det kun være en skærpende omstændighed, hvis den tidligere regering også havde denne holdning, for så måtte der jo være en bred enighed i tinget om at undertrykke faglighed i den politiske debat. Og så vil demokrati kun være noget, vi bryster os af, men ikke udlever.

Jeg håber derfor, at jeg har ret, når jeg tolker den daværende statsminister Lars Løkkes svar sådan, at det vedrører de departementale embedsmænd – og det kan jeg til nød acceptere, for de er en integreret del af den politiske proces ledet af den til enhver tid siddende regering. Men jeg kan ikke forliges med, at alle statsansatte skulle være forhindret i at bidrage med deres faglighed ved udvalgsmøder, høringer eller konferencer på Christiansborg. Vi taler i så fald om i omegnen af 800.000 danskere.

Det kan ikke være intentionen med folkestyret, at politikere uden for regeringen kun må få tygget mad. Jeg håber da f.eks. inderligt, at de råd, vi i pressen får fra Sundhedsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen, ikke har været igennem et ministerielt politisk filter, men er uspolerede og fagligt objektive råd. Det gør derfor også ondt, når

medlemmer af forsvarsudvalget udtrykker overraskelse over forhold i Forsvaret, som er åbenlyse for de ansatte og derfor kun kan være gået tabt i den politiske oversættelse.

Der er ingen historik for, at officerer ikke kan adskille deres faglighed og myndighedsrolle fra deres personlige holdninger eller aktivt har involveret sig i forsvarspolitiske debatter. Selv om det formentlig kun kunne højne kvaliteten.

Det er både forstået og accepteret, at man som chef i Forsvaret alene udtaler sig om forhold inden for eget ansvarsområde. Og det bør man politisk ikke kun acceptere men aktivt efterspørge.

Ministeren kan helt fundamentalt ikke have en holdning til, om en brigade er krigsbrugbar, eller hvad det kræver at uddanne en sol-

dat. Man kan politisk pålægge Forsvaret at opbygge evnen til offensiv indsættelse af kampfly, fregatter, jægerpatruljer eller andre kapaciteter, men ikke bestemme, hvad det kræver at opnå den evne.

Jeg ved godt, at der ikke er noget som kendsgerninger, der kan ødelægge gode planer, men hvis vi i fremtiden skal have tillid til, at Forsvaret kan løse opgaven, så må man politisk stoppe med implicit at undertrykke den militære faglighed.

Det er både forstået og accepteret, at man som chef i Forsvaret alene udtaler sig om forhold inden for eget ansvarsområde. Og det bør man politisk ikke kun acceptere men aktivt efterspørge.

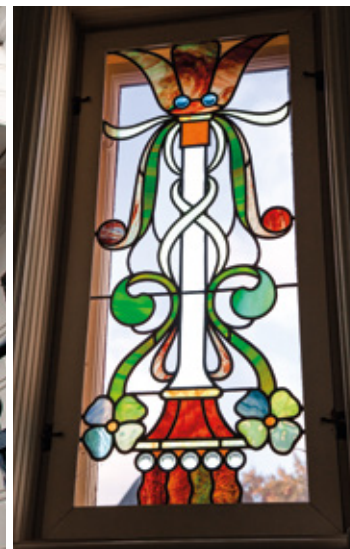
HONORERING AF MERARBEJDE – Udstationeret

I FORBINDELSE MED ET MEDLEMS HJEMKOMST i juli 2019 oplevede et medlem, at alle hans optjente merarbejdstimer blev slettet. Dette på trods af, at HOD i foråret fik fastslået, at arbejdstidsreglerne også er gældende ved tjeneste i udlandet (udstationering).

HOD begærede forhandling i sagen den 21. oktober 2021 og kunne lukke sagen den 19. november 2021 med, at medlemmet fik honorering for sit merarbejde.

Den hurtige sagsbehandlingstid skyldes et positivt samarbejde med Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Steen Gøtsche

SNART FINDER DU IKKE LÆNGERE HOD PÅ ØSTERBRO i København. Den 1. februar 2022 rykker vi til Ballerup, og det betyder farvel til det smukke, gamle hus, hvor HOD har holdt til i næsten tyve år. Foto Sara Skytte.

ARBEJDSMILJØSTRATEGI 2021-2025

Forsvaret har i samarbejde med de faglige organisationer sat fokus på Arbejds miljøstrategien for 2021-2025.

Hovedemnerne er strategien er:

- Ergonomi
- Krænkende adfærd
- Arbejdsulykker
- Stress
- Etablissementer og Materielanskaffelser
- HR og Arbejds miljø

Under hvert hovedområde er der en række indsatser for at styrke det gode arbejdsmiljø.

Du kan se hele arbejdsmiljøstrategien på hod.dk. Du skal være logget på MIT HOD.

Fra alle os
til alle jer
**glædelig
jul**

HOD holder lukket
i perioden fra den
24. december til
den 3. januar.

Har du spørgsmål,
der handler om rettigheder
i coronarelaterede sager,
så opdaterer vi løbende hod.dk
ellers kontakt konsulent

Steen Gøtsche
3525 0301

OK21 STATUS

Akademikeroverenskomsten er ikke skrevet under endnu. Det betyder, at aftalerne fra OK21 stadig ikke er trådt i kraft.

TEKST SØREN WAD CLAUSEN

I **OFFICEREN NR. 2 2021** fra april måned tog HOD for alvor hul på beskrivelsen af overenskomstresultatet for 2021. Vi har også delt vores syn på resultatet på medlemsmøde på adskillige tjenestesteder – særligt på officerssskolerne, hvor ændringerne især bliver mærkbare.

Desværre er både HOD og arbejdsgiver i den situation, at vi stadig kun kan tale om OK21, men vi må ikke forvalte efter den. HOD's "overenskomst" består af et protokollat til den statslige akademikeroverenskomst, og sidstnævnte skal være forhandlet færdig og underskrevet, før nogen del af aftalen må implementeres.

Det er den ikke endnu, men det er HOD's forventning, at overenskomsten er meget tæt på at kunne implementeres, og når dette sker, bliver det med ikrafttrædelse d. 1. august 2021 altså tilbagevirkende – både hvad angår kadetternes ændrede løn- og pensionsvilkår, og hvad angår tillæg til MMS studerende.

TEL. & FAX 33 12 82 53
POSTGIRO NR.: 102-3071
D.B. 3001.3015-127201
E-MAIL: MWM@MWMORCH.DK

DK - 2000 Frederiksberg
Dronning Olgas Vej 9, st.
CVR. NR.: 89 69 70 18
WWW.ORDENSBAND.DK

KONGELIG HOFLEVERANDØR

M. W. Mørch & Søn's Eftf. ApS.

LEVERANDØR TIL ORDENSKAPITLET
GRUNDLAGT 1830

DANSKE OG UDENLANDSKE
ORDENSBÅND
MINIATUREORDENER OG MEDALJER
BÅNDSPÆNDER TIL UNIFORMER

EN NY BLÅ NUANCE HAR GJORT SIN ENTRÉ

I knap 20 år har Beredskabsstyrelsen uddannet officerer ved at give befalingsmænd en civil lederuddannelse. Men siden januar 2020 har Beredskabsstyrelsen haft sin egen officersuddannelse, der gennemføres i tæt parløb med Flyvevåbnets officersuddannelse på Forsvarsakademiet.

TEKST MORTEN FREDSLUND

I JANUAR 2020 BLEV Beredskabsstyrelsens Officerssskole, BOS, genetableret, og man tog dermed hul på en spritny officersuddannelse på Forsvarsakademiet. Med et samlet optag på 17 kadetter siden starten har man dermed sat fuldt tryk på uddannelsen af nye officerer til Beredskabsstyrelsen, hvor man i næsten to årtier har håndplukket sine kommende officerer fra befalingsmandsgruppen.

- Siden 2000, hvor vores officersuddannelse på Bernstorff Slot blev nedlagt, har Beredskabsstyrelsen brugt det civile uddannelsessystem, hvor vores officerer typisk har fået forskellige akademi-, diplom- og masteruddannelser som en del af officersuddannelsen hos os. Vores officerer er derfor typisk tidligere befalingsmænd, garvede seniorsergenter, som er gået ud og har taget en diplomuddannelse i ledelse og så er blevet officerer. Det har fungeret godt, men rekrutteringsbasen har bare ikke været stor nok. Derudover har vi delvist manglet fællesskabsfølelsen og uddannelsen i dannelsen, som vi kendte fra vores nedlagte officerssskole, siger brigadechef Gaia Bissen Cassø.

Med etableringen af den nye officersuddannelse er det første gang, at man så at sige også kan komme ind fra gaden med en bachelor og blive officer i Beredskabsstyrelsen.

- Vi tror på, at et blandet optag af bachelorer med stærke akademiske baggrunde og vores egne dygtige beredskabsfaglige befalingsmænd er den bedste kombination. Samtidig lægger vi os op ad officersuddannelserne i de tre værn, hvor den ledelsesmæssige overbygning er en Master i Militære Studier. Vi får således samme fundament og vil i højere grad også tale samme sprog som i den øvrige del af koncernen, siger Gaia Bissen Cassø, der er chef for officerssskolen og for Strategisk HR i Beredskabsstyrelsen.

Hun fik i 2018 i opdrag at slå stregerne til etableringen af Beredskabsstyrelsens Officerssskole og en ny uddannelse for Beredskabsstyrelsens kommende officerer.

Udsigt til massiv officersmangel

Det var især udsigten til en katastrofal mangel på officerer på den lange bane, der fik sat skub i de indledende øvelser, som skulle gøre Beredskabsstyrelsens Officerssskole til en realitet.

- Min opgave var ikke at skabe eller tegne uddannelsen - min opgave var at komme med en løsning på problemet: 45 procent af Beredskabsstyrelsens officerskorps går på pension inden for de næste 10 år. Og da vi tidligere blot producerede to-tre officerer om året, ville det på et eller andet tidspunkt blive point of no return, hvor vi simpelthen ikke ville kunne nå at reparere skaden. Så erkendelsen af, at vi simpelthen ikke har produceret nok officerer de seneste 20 år, var i høj grad også med til at kickstarte ideen om en ny officersuddannelse

i Beredskabsstyrelsen, siger Gaia Bissen Cassø.

I dialog med FAK

Der er i dag cirka 500 fastansatte i Beredskabsstyrelsen. Omkring 115 af dem er officerer, og det forholdsvis beskedne antal fik fra starten Beredskabsstyrelsen til at udtænke kreative løsninger.

- Både operativt og i dagligdagen er vores samarbejde med Forsvaret blevet tættere de seneste år. Og i kombination med et mindre behov for kompetencer fra de civile uddannelser og et større behov for en dybere beredskabsfaglighed, var det alt sammen medvirkende til, at vi kiggede i retning af Forsvarets eksisterende officersuddannelser. Det er ingen hemmelighed, at vi har haft en drøm om at genetablere vores officerssskole i 15-20 år, men med et nuværende behov for kun 8-10 nyuddannede officerer pr. år er der ikke grundlag for at etablere vores helt egen officerssskole. Udfordringen har været, at vi simpelthen er for få. Man

**- 45 procent af
Beredskabsstyrelsens
officerskorps går på pension
inden for de næste 10 år. Og da
vi tidligere blot producerede
to-tre officerer om året, ville
det på et eller andet a blive
point of no return, hvor vi
simpelthen ikke ville kunne nå
at reparere skaden.**

Gaia Bissen Cassø

Beredskabsstyrelsens Officersuddannelse, BOS, er akkrediteret og på niveau med officersuddannelserne i de tre værn i Forsvaret. Uddannelsen afsluttes med en diplomuddannelse på Forsvarskademiet på Svanemøllens Kaserne i København. Foto: Morten Fredslund

kan ikke drive en officersskole med så få elever, så enkelt er det - og det har hele tiden bremsset os, siger Gaia Bissen Cassø.

Beredskabsstyrelsen indledte derfor et samarbejde med Forsvarsakademiet, hvor chefen, kontreadmiral Henrik Ryberg, smed en ide på bordet: Måske man skulle se på, hvordan man kunne koble styrelsen sammen med en af de eksisterende officersskoler, hvor man allerede underviser i strategi, ledelse og alle de øvrige værnsmæssige fag. Beredskabsstyrelsen kunne på den måde fokusere på at undervise i det rent beredskabsfaglige.

- Det lød som noget, vi kunne bruge og håndtere, og som et forsøg sendte vi derfor i 2019 en kadet på Flyvevåbnets Officersskole, FLOS. Det var en seniorsergent, og forløbet gik rigtig godt. Vi fik testet brugbarheden af de værnsmæssige moduler, og selv om flyvemaskinerne er lidt langt væk fra brandbilerne, meldte han tilbage, at han kunne bruge de almene officersfag uden problemer, fortæller Gaia Bissen Cassø.

Asfalterer, mens vi kører

Herfra gik det stærkt. Der blev indgået en samarbejdsaftale med FAK, og nogle uddannelsesfaglige officerer i Beredskabsstyrelsen blev trukket ind i projektet, som konkret begyndte at sætte en uddannelse op og se på, hvilke moduler man selv skulle udvikle.

- Da det formelle var på plads ved årsskiftet 2020, fik de blot fem uger til at forberede det første modul, inden de første kadetter mødte ind i uge 6. Og sådan har det været hele vejen. Vi asfalterede, mens vi kørte, men det var jo også vildt fascinerende, siger Gaia Bissen Cassø.

Resultatet er blevet en 29 måneders officersuddannelse, hvor man som ved de tre værn i Forsvaret kan komme ind fra gaden som bachelor, og hvor diplomuddannelsen foregår

Brigadechef Gaia Bissen Casso er chef for Beredskabsstyrelsen Officersskole og chef for Strategisk HR i Beredskabsstyrelsen.
Foto: Sara Skytte

som 13 måneders moduluddannelse på FAK. Fire af de i alt otte moduler på diplomuddannelsen er specifikt rettet mod beredskabsofficeren, mens de fire værnsmøder moduler gennemføres sammen med Flyvevåbnets kadetter.

Flest lighedspunkter med Flyvevåbnet

- Det var ret nærliggende, at det blev Flyvevåbnet, som vi indledte et samarbejde med. Deres måde at gennemføre uddannelsen passer bedst med os – for eksempel er Søværnets kadetter ude at sejle under uddannelsen. Vores måde at være i dagligt beredskab på er nok også mest lig Flyvevåbnets, som jo blandt andet har deres SAR- og afvisningsberedskab, siger Gaia Bissen Casso og tilføjer:

- Hverdagen for vores officerer er lidt anderledes end i det øvrige forsvar. Grundpakken er dog ens: Vi står værn om Danmark og sendes ud i situationer, hvor vi skal kunne lede og tage ansvar og gå forrest.

Beredskabsstyrelsen blev grundlagt som Civilforsvaret i 1949, og grundet det uddannelsessystem, som styrelsen har anvendt de seneste 20 år, har såvel en stor del af styrelsens officerer som befalingsmænd en meget forskelligartet civil uddannelsesbaggrund. Til gengæld er alle Beredskabsstyrelsens nuværende operative officerer også uddannet som befalingsmænd i styrelsen, og de står derfor på et konkret beredskabsfagligt fundament. Sådan er det også fremover, da de nye officerer blandt andet også gennemgår en hel sergentuddannelse.

Et fælles fundament

Beredskabsstyrelsen lænede sig tidligere op ad et system, hvor styrelsen betalte for den civile videreuddannelse af de befalingsmænd, som søgte, og som man fandt egnede til at blive officerer. Og der var således en ret stor palet af uddannelser at vælge imellem.

- Vi gav dem ikke en diplomuddannelse i hvad som helst, men mange med professionsbacheloruddannelser som eksempelvis bygningskonstruk-

tør eller skolelærer fik for eksempel nogle moduler i ledelse og senere måske en Master i public governance fra CBS eller anden uddannelse på kandidatniveau, hvis vedkommende skulle være sektionschef. Men her bekender vi os nu primært til Master i Militære Studier, MMS, hvor vi har fire pladser årligt. Vi vil formentlig stadig sende enkelte på civile master-uddannelser, hvor det giver mening i forhold til det område, de skal arbejde med. Eksempelvis kan en Master i brandsikkerhed være relevant, siger Gaia Bissen Cassø.

Den nye uddannelsesstruktur omfatter også et spor på den Militære Akademiuddannelse for befalingsmandsgruppen, og på længere sigt vil Beredskabsstyrelsen formentlig få en mere homogen og ensartet chef- og mellemledergruppe.

- Den diversitet, der har præget Beredskabsstyrelsen i de seneste to årtier, den er vigtig. Og den er der stadig, men vi bliver mere uddannelsesmæssigt ensrettede, det er der ingen tvivl om. Før var vi uddannelsesmæssigt et pindsvin, og det var nødvendigt, fordi vi var alene. Du kan sagtens videreudanne, men det her med at alle står på et fælles forståelsesfundament, det har vi lidt manglet. Nu bliver vi mere homogene – og måske også lidt mere flade. Til gengæld får vi en dybere beredskabsfaglighed ind i vores lederuddannelse og får derudover en fælles flade med Forsvaret, og det har netop været en af vores ambitioner. Men også indbyrdes i forhold til hinanden og i forhold til i højere grad at tale samme sprog, siger Gaia Bissen Cassø.

En informationsopgave

På de to første hold à hver fire kadetter var de optagne alle befalingsmænd med en baggrund i Beredskabsstyrelsen. Fremadrettet vil det fortsat være meningen, at styrelsens befalingsmænd kan søge optagelse på officerssskolen på lige fod med udefra kommende bachelorer. Der vil så ske reduktion af uddannelsestid i forhold til allerede tillært stof.

Gaia Bissen Cassø erkender, at der nu ligger en intern informations-

- Det var ret nærliggende, at det blev Flyvevåbnet, som vi indledte et samarbejde med. Deres måde at gennemføre uddannelsen passer bedst med os – for eksempel er Søværnets kadetter ude at sejle under uddannelsen. Vores måde at være i dagligt beredskab på er nok også mest lig Flyvevåbnets, som jo blandt andet har deres SAR- og afvisningsberedskab.

Gaia Bissen Cassø

opgave, så styrelsens nuværende officerer ikke vil føle sig forfordelt eller mindreværdige i forhold til de kommende officerer med diplomuddannelse fra BOS, Beredskabsstyrelsens Officerssskole.

- Alle uddannelser udvikler sig, så det betyder på ingen måde, at de officerer, som har gennemført en officersuddannelse på "den gamle måde", er ringere end dem, vi uddanner nu. Læger, der er uddannet for 10 år siden, er jo heller ikke dårlige læger, bare fordi uddannelsen var anderledes. Vi skal dog udvikle os hele tiden, så at vi til stadighed er klar til at løse de nuværende og kommende udfordringer – for eksempel i forhold til den sikkerhedspolitiske situation og de store klimaændringer. Nu retter vi ledergerningen direkte mod vores fagområde, og der bliver også mere fokus på at have en tydelig adskillelse mellem befalingsmandens opgaver og officersgerningen. Officersskadetterne lærer, at deres verden i høj grad er udad og opad. Til departementet, til samarbejdspartnere – ja, i virkeligheden til at lære det at være embedsmand, også når

det bogstaveligt talt brænder rundt om dem. Alle nuværende officerer har også mulighed for at gennemføre de beredskabsfaglige moduler på diplomuddannelsen, som de og deres chefer mener kunne være interessante for dem, siger Gaia Bissen Cassø og tilføjer med et smil, at hun jo selv er uddannet på "den gamle måde" og har haft glæde af at overvære dele af den nye officersuddannelse.

Diplomuddannelsen

Den nye officersuddannelses tredje hold blev indledt i august med ni kadetter fra et ansøgerfelt på 36. Syv af de optagne var bachelorer, mens to var befalingsmænd fra Beredskabsstyrelsen.

- De syv bachelorer indleder officersuddannelsen med en komprimeret værnepligtsuddannelse i Herning. Herefter følger funktionsuddannelsen, og når de kommer her for at indlede diplomuddannelsen på BOS, har de fået indsigt i Beredskabsstyrelsen, i beredskabet og i vores øvrige samarbejdspartnere i koncernen. Det bygger vi så videre på

Foto: Sara Skytte

under diplomuddannelsen. Det tror jeg på længere sigt vil være med til at styrke både vores faglighed og vores bånd til det øvrige forsvar, siger Gaia Bissen Cassø.

Flere beredskabsofficerer i departement og styrelser

Hun ser for sig, at Beredskabsstyrelsens interaktion med de øvrige officers- og videreuddannelser på FAK på længere sigt også vil betyde, at der bliver plads til flere af styrelsens officerer i departementet og hos koncernens øvrige styrelser og myndigheder.

- Vi har officerer placeret blandt andet i departementet og hos SO-KOM, og vi skal gerne have flere officerer ud i koncernen. Og på samme måde som der er en øget efterspørgsel på vores officerer fra resten af koncernen, så har det også betydet, at vi jævnligt får opkald fra officerer fra Hæren, Søværnet eller Flyvevåbnet, som vil høre, hvordan man bliver en del af Beredskabsstyrelsen. Den flytbarhed mellem Beredskabsstyrelsen og resten af koncernen bliver formentlig en del nemmere nu, hvor

vores kadetter og officerer er integreret i uddannelserne på FAK.

Ændringer i klimaet og hyppige forekomster af 100 års-hændelser i forhold til vejr og vind har givet øget fokus på Beredskabsstyrelsen samt et større fokus på national robusthed. Også på det punkt er styrelsens nye officersuddannelse en kærkommen pakke.

- Konkret bliver vi en mere robust beredskabsstyrelse med flere uddannelser, som er rettet direkte mod vores opgavesæt. Vores officerer er også meget efterspurgt i vores mere myndighedsrettede ansvarsområde, hvor fagkontorerne har et behov for beredskabsfagligheden, når der eksempelvis udarbejdes forebyggende arbejde eller lovforslag – eller når en samarbejdspartner skal rådgives. Og fordi vi nu bliver flere officerer, kan vi opfylde nogle af de ønsker. Alle uniformerede i Beredskabsstyrelsen varetager desuden operative opgaver, og det skaber derved en øget robusthed. Så selvfølgelig bliver vi en bedre styrelse af at få flere officerer – eller ved at have dem, vi skal bruge, siger Gaia Bissen Cassø. ■

BEREDSKABSSTYRELSENS OFFICERSBASISUDDANNELSE

Indledes i Herning i 6 måneder, og derefter er der funktionsuddannelse 1 (grundlæggende sergentuddannelse) i Haderslev i 5 måneder.

Herefter følger Funktionsuddannelse 2 ved et beredskabscenter i 5 måneder.

Uddannelsen afsluttes med en diplomuddannelse ved Forsvarsakademiet i København i 13 måneder.

Samlet 29 måneder.

Beredskabsstyrelsens Officersuddannelse er akkrediteret og på niveau med officersuddannelserne i de tre værn i Forsvaret.

Den militære diplomuddannelse for Beredskabsstyrelsen indeholder fire operativt orienterede moduler målrettet Beredskabsstyrelsen. De bliver gennemført i samarbejde med Institut for Militære Operationer ved Forsvarsakademiet, hvor lærerne på Beredskabsstyrelsens Officerssskole, BOS, er

tilknyttet Center for Værnsfælles Operationer. Modulerne giver både et teoretisk og et praktisk perspektiv og indeholder:

- Operativ rammesætning for officerens virke i Beredskabsstyrelsen
- Krise- og operativ ledelse i Beredskabsstyrelsen
- Beredskabsstyrelsen som international aktør
- Afgangprojekt

I samarbejde med Flyvevåbnets Officerssskole, gennemfører kadetterne modulerne:

- Grundlæggende militær ledelse
- Danmark som strategisk aktør I
- Danmark som strategisk aktør II
- Luftmilitær ledelse

Beredskabsstyrelsen deltog i 17 internationale operationer i 2020. Det primære fokus er dog på nationale indsatser, som Beredskabsstyrelsen har mellem 600 og 700 af i et gennemsnitligt år.

Boligøkonomi bliver nemmere, når du ejer din bank

Som medlem af HOD er du medejer af Lån & Spar og får særlige fordele. Danmarks højeste rente på din lønkonto er en af dem. Du får også en økonomisk helhedsrådgivning af din personlige bankrådgiver, der har sat sig ind i arbejds- og lønvilkår for medlemmer af HOD.

Det sidste er vigtigt, når det gælder din bolig. Uanset om du skal købe, sælge eller leje, kan du regne med kvalificeret rådgivning fra en, der kender din økonomi. Køb af villa, lejlighed eller andelsbolig er nok den største økonomiske beslutning, du kommer til at træffe, så hvorfor ikke udnytte alle dine fordele?

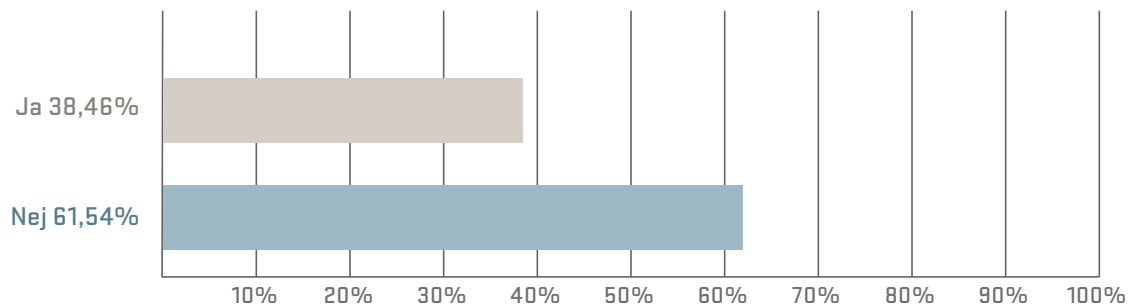
Skal du handle bolig?

Ring **3378 1999**,
book på **lsb.dk/hod**
– eller skriv til:
hod@lsb.dk

Lån & Spar

Er det tilstrækkeligt tydeligt for medlemmerne i hvilke situationer, der kan ydes juridisk bistand?

HVAD ER JURIDISK BISTAND?

Juridisk bistand ydes ofte af en af konsulenterne i HOD. Men **det kan også komme på tale at sætte en advokat på** – det vil typisk ske i tilfælde af en sigtelse for en lovovertrædelse i medfør af tjenesten og kun efter konkret godkendelse af Hovedbestyrelsen.

TEKST STEEN MIKKELSEN

VED ÅRETS TILLIDSREPRÆSENTANTSSEMINAR i september stillede vi de fremmødte forskellige spørgsmål, som handlede om juridisk bistand. Det viste sig, at det ikke er tilstrækkeligt tydeligt, hvornår man kan få juridisk bistand, og at juridisk bistand kan være flere ting.

Juridisk bistand til et medlem sker typisk som bistand i forbindelse med en sigtelse eller en tiltale for en lovovertrædelse, f.eks. Straffeloven eller Militær Straffelov. Men den kan også omfatte bistand som bisidder ved et tjenstligt forhør, ved sager om disciplinære sanktioner eller sager i medfør af militær disciplinærlov.

I udgangspunktet vil sekretariatet deltage som bisidder, uanset hvor eller hvordan sagen startes. Grunden hertil er, at der ønskes et så detaljeret kendskab til sagens omstændigheder som muligt, inden sagen eventuelt skal forelægges for Hovedbestyrelsen efter et ønske om juridisk bistand via advokat.

Grundlaget for den juridiske bistand (via advokat) udgøres dels af vedtægterne

§ 19 Hovedbestyrelsen træffer beslutning om ydelse af juridisk bistand til medlemmer.

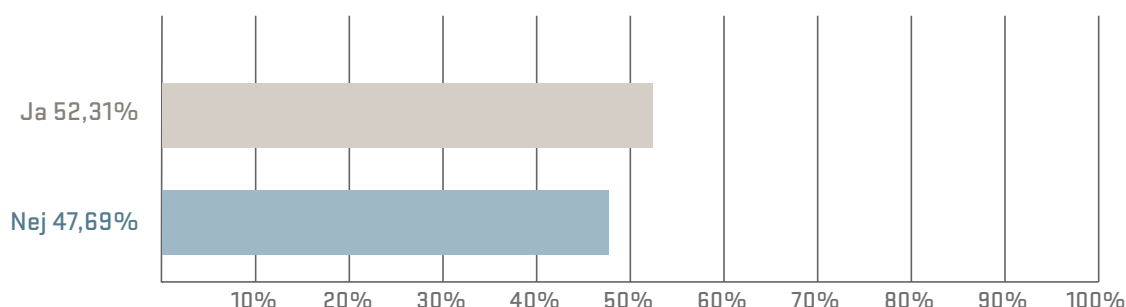
og dels af hjemmesidens afsnit under "Medlemsfordele".

Bistand

Som medlem kan du få rådgivning vedr. løn- og ansættelsesforhold, skatteforhold, tjenesterejser, INTOPS, pension, forsikringer m.v.

Som fuldtids-, rådigheds- eller kadet-/elevmedlem har du desuden mulighed for at trække på sekretariatets bistand til lokale forhandlinger, hvor sagen ikke kan løses af den lokale TR.

Er det tilstrækkeligt tydeligt, at juridisk bistand både kan være sekretariatets juridiske hjælp, og at HOD stiller en advokat til rådighed for sagens prøvelse?

Juridisk bistand

Du har som medlem adgang til den juridiske bistand, der kan ydes af sekretariatets medarbejdere, der samlet set har stor erfaring med stort set alle de juridiske forhold, der knytter sig til dit ansættelsesforhold i Forsvaret eller Beredskabsstyrelsen.

Hovedbestyrelsen kan endvidere vælge at give dig, der er fuldtids- eller kadet-/elevmedlem, udvidet juridisk bistand i særligt principielle forhold, eller hvor sagen trækker op til en retslig afgørelse.”

Alle anmodninger om juridisk bistand via advokat skal behandles konkret og individuelt. Men udgangspunktet er, at der skal være tale om et medlem i medlemsgruppe ”aktiv” eller ”kadet/elev”. Endvidere skal sagen, herunder dens afgørelse, være af særlig principiel betydning for HOD’s virke, og der skal være tale om handling, der er sket som en del af tjenesten, ikke uden for tjenesten - f.eks. ferie eller fritid. Endelig må forholdet ikke være åbenlyst forsætligt eller groft uagtsomt.

MEDLEMSGRUPPE ”AKTIV” ELLER ”KADET/ELEV”.

Sagen, herunder dens afgørelse, skal være af særlig principiel betydning for HOD’s virke.

En handling, der er sket som en del af tjenesten, ikke uden for tjenesten - f.eks. ferie eller fritid.

Må ikke være åbenlyst forsætligt eller groft uagtsomt.

Det er ikke muligt at opstille en éntydig liste over sager, der vil føre til tilsagn om juridisk bistand via advokat, idet der altid vil være tale om en konkret og individuel vurdering i det enkelte tilfælde.

Grænsefladerne kan illustreres af følgende eksempel. Et medlem bliver standset af politiet på vej til bageren søndag morgen og sigtet for spirituskørsel. Her vil HOD ikke sætte advokat på, idet der éntydigt er tale om et privat forhold. Sagen ender så med en dom for spirituskørsel med de sanktioner, der følger af Færdselsloven.

Men det er desværre ikke ”slut med det”.

Dels vil dommen kunne medføre, at sikkerhedsgodkendelsen inddrages eller reduceres. Det vil dog kun ske efter konkret partshøring herom. Men det vil i sig selv kunne have ansættelsesretlige konsekvenser, ultimativt en fyring.

Dels vil dommen kunne medføre en ansættelsesretlig sanktion fra FPS, fordi pågældende officer ikke har levet op til dekorumkravet, som kan beskrives som, at man samvittighedsfuldt skal overholde de regler, der gælder for stillingen, og såvel i som uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver. Det er endnu et sted, hvor der er tale om ”elastik i metermål” – altså hvor der ikke er en facitliste. Dekorums afhænger blandt andet af, hvor højt på rangstigen man er placeret og sagens substans. Men sanktionerne kan omfatte alt fra en advarsel til fyring. Igen vil det kun ske efter en konkret partshøring herom.

I alle tilfælde, hvor et medlem måtte modtage en partshøring om ”dette eller hint”, vil HOD kunne bistå med sparring om svaret på partshøringen eller endog med at svare på partshøringen. Gennemgående tilrådes det altid, at man svarer på en modtaget partshøring.

OFFICERS- OTIUM I HISTORIENS VINGESUS

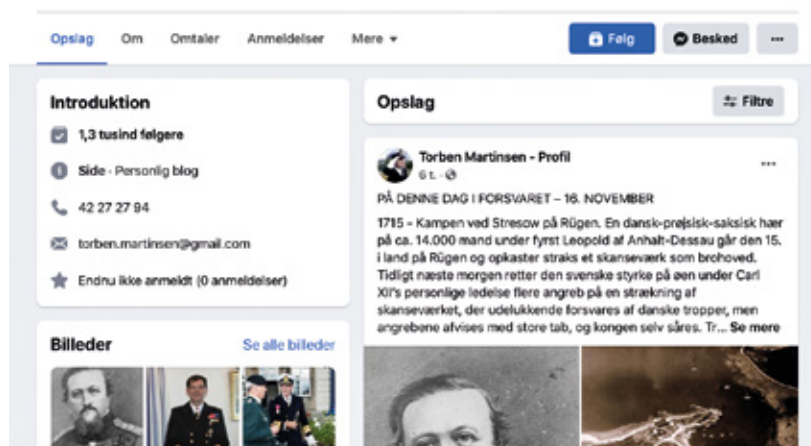

Da Torben Martinsen begyndte at lægge militærhistoriske opslag på sin Facebook-profil, nåede siden hurtigt 5.000 følgere. Nu har han oprettet en ny, særskilt Facebook-side, hvor han hver morgen poster de populære dagsaktuelle historieopslag. Ud over interessen for militærhistorie spiller sammenholdet blandt pensionerede officerer en stor rolle hos den pensionerede orlogskaptajn.

TEKST MORTEN FREDSLUND

Torben Martinsen - Profil

HUSKER DU, at det var den 16. september 1958, at den første danskbyggede ubåd efter Den Anden Verdenskrig, DELFINEN, indgik i Flådens tal? Delfinen gav navn til en skibsklasse på fire ubåde, hvor den sidste, Springeren, blev udfaset den 31. marts 1990.

Eller, at det var den 10. september 1982, at Hans Engell, Konservative Folkeparti, bliver ny forsvarsminister. Og at han på nøjagtig samme dato i 1987 bliver afløst af partikollegaen Bernt Johan Collet? Eller, at det også var på datoen 10. september, at Chefen for Flyvematerielkommandoen på forsvarets vegne i USA underskriver første fase af samarbejdet om udvikling af Joint Strike Fighter, blot i 1997?

Sikkert ikke. Men hvis man klikker sig ind som følger på Torben Martinsen - Profil på Facebook, vil man under overskriften 'PÅ DENNE DAG I FORSVARET' dagligt få en portion små datoaktuelle militærhistoriske anekdoter i sit feed. Alle begivenhederne har udspillet sig på netop den konkrete dag i en tidsspænd, der strækker sig fra 1300-tallet op til dags dato sidste år.

- Jeg har altid interesseret mig for historie, og i bund og grund gør jeg det, fordi jeg synes, at det er sjovt, siger Torben Martinsen, der dagligt har lagt de dagsrelevante anekdoter på Facebook i halvandet års tid.

Kedelige info-tavler i Vedbæk

Men idéen fik han allerede som tjenestegørende officer, da han vendte hjem til Forsvarskommandoen efter en udstationering som dansk forbindelsesofficer ved NATO Sea Sparrow-kontoret i Washington.

- I dag har jeg samlet militærhistoriske, datoordnede begivenheder på det, der svarer til 300 A4-sider, og har anekdoter nok til en årscyklus.

Torben Martinsen

- I Forsvarskommandoen i Vedbæk havde man fået opsat nogle inforskærme på hver etage. Indholdet var ret kedeligt - mest informationer om møder og hvem, der besøgte huset den pågældende dag. Så jeg foreslog, at vi supplerede med nogle historiske facts om, hvad der var sket i Forsvaret i forskellige år på den pågældende dag. Så der startede det, siger Torben Martinsen.

De historiske fakta hentede han indledningsvis primært fra bøgerne om hhv. Hærens-, Flyvevåbnets- og Søværnets Mærkedage. Men da de ikke længere udgives i opdaterede versioner, bliver en række andre kilder taget i brug som supplement.

- For eksempel Forsvarets Årlige Redegørelser, Forsvarsministeriet- og Forsvarskommandoens hjemmesider suppleret med bøger om forsvaret og museumsbesøg samt ikke mindst fra en kommunal hjemmeside - Glostrup historiske Hus, hvorfra jeg kan søge videre til alle andre kommuners lokalhistoriske sider. I dag har jeg samlet militærhistoriske, datoordnede begivenheder på det, der svarer til 300 A4-sider, og har anekdoter nok til en årscyklus, siger Torben Martinsen, som også har en grunddatabase, hvor nyere begivenheder gemmes.

Ud over at have samlet og dato-kategoriseret de mange militærhistoriske begivenheder, forsøger Torben Martinsen at finde relevante fotos til hver historie.

- Det er ikke altid lige let, da man ikke bare kan bruge et foto, hvis man ikke har brugsrettighederne. Jeg har fået tilladelse til at bruge fotos fra Forsvarsgalleriet, men der ligger ikke fotos til de begivenheder, der fandt sted

langt tilbage i tiden. Det kan derfor være ret tidskrævende at finde et foto til en konkret begivenhed. Men i foråret afsatte jeg tid til at få lavet en liste med henvisninger til alle steder, hvor jeg kan hente foto til de konkrete begivenheder, jeg har samlet. Det har betydet en stor reduktion i den tid, jeg bruger på at lægge et opslag op hver morgen, siger Torben Martinsen.

Måtte oprette professionel profil-side

Han skyder på, at han bruger 30-45 minutter på at producere og oplægge det daglige militærhistoriske opslag. Og i hvert fald målt i forhold til interesse er tiden givet godt ud. Da Torben Martinsen begyndte at overføre konceptet fra Forsvarskommandoens info-tavler i Vedbæk til sin

personlige facebookprofil fik han lynhurtigt de 5000 følgere, som Facebook har sat som maksimum grænse for tilladelse antal følgere på en privat profilside.

- Jeg blev derfor nødt til at oprette den nuværende professionelle Facebook-profil: 'Torben Martinsen - Profil', og opfordre mine følgere til at skifte derover, siger Torben Martinsen, der er overrasket over den store interesse for hans daglige historie-anekdoter.

- Ja, det er jeg da. Men interessen for militærhistoriske begivenheder er åbenbart stor, og mange synes også, at det er sjovt eller interessant at se, hvad der skete i Forsvaret på dagen i dag for eksempelvis 10, 15, 30 eller 350 år siden.

Hvorfor har du valgt at bruge tid på det. Hvorfor gør du det?

- På en måde føler jeg mig en smule forpligtet - jeg kan ikke bare stoppe, når nu jeg er startet på det. Og efter kategorisering af tekst og fotos, er det ikke den store tidsrøver. Men det betyder selvfølgelig også noget, at jeg får en del positiv respons fra tidligere kolleger og andre, der følger siden. Heldigvis er der mange der bidrager med korrektur eller rettelser, hvis der eksempelvis er skrevet et forkert navn ved en person på et foto. Det kan også ske, at jeg kommer til at lægge foto af en flytype op i den tro, at det er en anden. Det kan jeg da godt blive irriteret på mig selv over, men det er kun positivt, når nogen påpeger fejlen, så den kan blive rettet. Alle kan jo begå fejl, og jeg er da kun glad for at få hjælp, når det sker, siger Torben Martinsen.

Han lægger ikke skjul på, at visse begivenheder gør mere indtryk end andre.

- Det er klart, at hændelser, hvor mennesker er involveret, og der er sket tab gør indtryk. Især fra nyere tid, når danske soldater er kommet galt af sted. I starten skrev jeg ikke navnene på dræbte soldater, men det var der nogle, som følte sig stødt over. Jeg syntes måske, det blev for personligt, men omvendt kan jeg også godt forstå modargumentet; det er et menneske, der har levet - så skal navnet også nævnes, siger den 67-årige Torben Martinsen og tilføjer:

- Jeg har selv haft kolleger, der er kommet af dage, som jeg er uddannet sammen med eller har gjort tjeneste sammen med - så det gør selvfølgelig et stort indtryk, når de begivenheder dukker op.

Det er hver morgen inden klokken otte, at Torben Martinsen opdaterer Facebook-siden med de datoaktuelle små historier fra Forsvarets verden. Men ud over det, er han inde over fire andre Facebook-sider, der skal ses igennem. For den pensionerede orlogskaptajn er en aktiv herre, både når det gælder historie, politik og kontakten til tidligere kolleger.

- På Facebook opdaterer jeg også min personlige Facebook-side og min politiske side.

Jeg er formand for Venstre i Glostrup og har lige nu travlt med forberedelserne til det kommende lokalvalg, hvor jeg stiller op til Glostrup Kommunalbestyrelse. Men derudover er jeg formand for Pensionerede Officerer i Søværnet og lokalformand for Pensionerede Officerer i Forsvaret. (Tidligere en HOD Kastellet seniorforening) samt næstformand i Foreningen af Officerer Udenfor Aktiv Tjeneste.

Hvorfor involverer du dig i foreninger for pensionerede officerer? Er det svært at kappe båndet til Forsvaret helt?

- Da jeg forlod Forsvaret, var det et 'clean cut', og jeg har ikke sidenhen været tilknyttet reserven eller lignende. Men efter en lang tid i Forsvaret har den periode selvfølgelig været en stor og vigtig del af ens sociale liv, og det er ikke bare er slut, når man går på pension. Men ved at være aktiv i eksempelvis Pensionerede Officerer i Søværnet møder jeg gamle kolleger til interessante foredrag, og vi udveksler gamle historier. Det er vældig hyggeligt, og jeg kan kun på det varmeste anbefale andre pensionerede officerer at melde sig ind, siger Torben Martinsen.

Er Forsvaret noget specielt, når det gælder samværet med tidligere kolleger?

- Mange har jo oplevet noget meget intenst og har et sammenhold på en hel anden måde end mange civile ar-

- På en måde føler jeg mig en smule forpligtet – jeg kan ikke bare stoppe, når nu jeg er startet på det.

Torben Martinsen

bejdspladser, hvor man skifter meget rundt mellem forskellige arbejdsgivere. Der er selvfølgelig også officerer, der ikke ønsker at have en forbindelse, men hvis man har sejlet sammen eller været udstationeret sammen i månedsvis, så har man ofte også lyst til at genhøre ting – eller høre nyt om den

mission, man engang var en del af, siger Torben Martinsen.

Han iklæder sig stadig søofficersuniformen ved særlige lejligheder – blandt andet når han kommanderer Dannebrog hejst ved Flagdags-arrangementer på Glostrup Rådhus, og samlet set er han involveret i syv foreninger med et militært eller historisk islæt.

- Jeg er nok bare typen, der ikke kan sidde stille, og jeg føler, at jeg i dag har næsten ligeså meget at se til, som da jeg var tjenestegørende. På længere sigt håber jeg, at mine registreringer og kategorisering af militær historiske anekdoter vil munde ud i en bog. Men det kræver noget økonomi, og indtil nu er det blot en tanke. Men nu har jeg i hvert fald samlet stoffet og fået styr på, hvor jeg kan finde fotos. Så skal jeg jo ikke ud at lede igen, hvis idéen om en bog engang bliver en realistisk mulighed, siger Torben Martinsen. ■

Advokater med lang baggrund i Forsvaret, giver 20% rabat på advokatrådgivning til private

Vi har indgået aftale med HOD om medlemsrabat på advokatrådgivning.

Du kan således med fordel få berigtiget din bolighandel, styr på dine ansættelsesrettigheder, udarbejdet testamente eller ægtepagt, blive rådgivet om papirløst samliv, børn og samvær eller opløsning af parforhold - med andre ord, alt hvad du har brug for som privatperson.

Ring på tlf. **4343.4361** og hør om dine muligheder, send os en mail på glostrup@ret-raad.dk eller læs mere på www.ret-raad.dk/glostrup.

Claus Rehl, Advokat (H)
PLR

Nicholas Ø. Keller, Advokat (L)
GHR

Ret&Råd
ADVOKATER

Glostrup Ballerup Greve

Ret&Råd Glostrup
Banegårdsvej 1
2600 Glostrup
glostrup@ret-raad.dk

Ret&Råd Greve
Korskildelund 6
2670 Greve
greve@ret-raad.dk

Tlf. **43 43 43 61**
www.ret-raad.dk/glostrup

**HVIS DU HAR
SPØRGSMÅL**
om personlig omklassifi-
cering, så kontakt
konsulent Steen Mikkelsen
på steen@hod.dk
eller 2536 1888.

PERSONLIG OMKLASSIFICERING

EN PERSONLIG OMKLASSIFICERING kan i bund og grund oversættes med en ændret lønindplacering. Der er to tilfælde, hvor en personlig omklassificering er mulig for en **tjenestemandsansat officer**.

I det ene tilfælde kan man blive personlig omklassificeret (og så udnævnt) fra **kaptajn/kaptajnløjtnant til major/orlogskaptajn (M322)**. Det kan man komme i betragtning til enten på foranledning af ledelsen, eller man kan selv bringe det på bane i forbindelse med en lønforhandling. Grundlæggende stiger man i løn (kr. 3.582,68 pr måned) og i pensionsskyggeforsikring, men man gør fortsat tjeneste i kaptajn-/kaptajnløjtnantsstillinger. I forbindelse med den personlige omklassificering bliver officeren meget ofte mødt af et ønske fra ledelsen om, at et eventuelt personligt kvalifikations-tillæg skal genforhandles.

Så er der to forhold at tage i betragtning. Dels er der ingen aftalefastsatte bestemmelser, at det personlige kvalifikationstillæg eller et individuelt forhandlet funktionstillæg automatisk skal ophøre ved en personlig omklassificering – kodeordet er, at der ikke er tale om stillingsskifte. Dels kan ledelsen – ligesom den ansatte – altid begære en forhandling og så vil det entydigt være op til officeren, om han/hun finder de tilbudte vilkår tilfredsstillende.

Det andet tilfælde er M332. Da **M332-ordningen** blev indført i 2005, var det på ingen

måde hensigten, at der skulle ske reduktion eller forhandling af et eksisterende personligt kvalifikationstillæg. Der er jo ikke tale om en udnævnelse eller stillingsskifte – alene en personlig omklassificering. Lønstigningen (kr. 6.602,16) i forbindelse med omklassificeringen til M332 skal dels honorere det særlige forhold, at man ellers var blevet udnævnt til oberstløjtnant/kommandørkaptajn, dels kompensere for de ændrede vilkår for så vidt angår honorering af merarbejde og dels kompensere for, at arbejdsmarkedspensionen til PFA er kr. 473,58 lavere på de faste løndelev – endnu mere, hvis man tillige oplever nedgang i f.eks. personligt kvalifikationstillæg. Ligesom for M322 er ingen aftaler, der tilsiger, at man skal miste et individuelt tillæg i forbindelse med en personlig omklassificering; men ledelsen kan begære forhandling, og hvis den samlede pakke ikke er tilfredsstillende for den ansatte, kan man jo sige ”nej tak”.

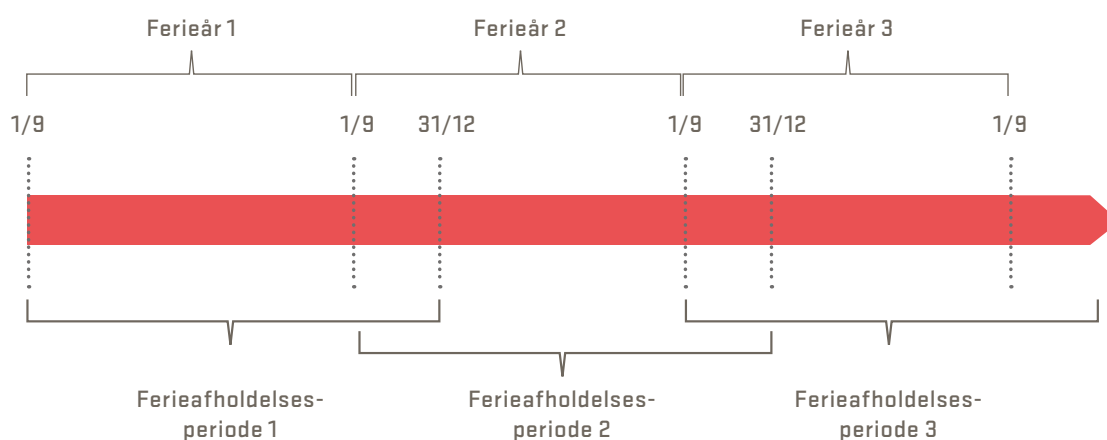
I samme boldgade – ændret lønindplacering – så kan **overenskomstsansatte** majorer/orlogskaptajner/sektionschefer/ledende auditørfuldmægtige samt overenskomstsansatte chefer i løngrupperne 1 og 2 forhandle basisløn inden for et givet interval. Det sker ved indgåelse af en aftale om højere basisløn. Ligesom ved M332 er der ikke tale om en udnævnelse, men en ændret lønindplacering.

HVORDAN ER DET NU MED DEN FERIE...?

Det er snart længe siden, at vi startede på samtidighedsferie. Samtidighedsferie betyder, at du optjener ferie, samtidig med at du kan afholde den.

De grundlæggende regler er, at ferieåret starter 1. september og varer til næste år den 31. august. Men for at kunne have ferie nok til f.eks. efterårsferie med videre er afviklingen udvidet med fire måneder, således at afviklingen af ferien skal være sket inden udgangen af 31. december - på figuren kan det ses som ferieår 1.

Se figur (Ferievejledningen 2019):

Når man kommer til den 31. december, kan man få overført op til 5 feriedage til det nye ferieår, men det skal aftales med arbejdsgiver.

Du skal ikke afvikle den nyeste optjente ferie, idet den er optjent i ferieår 2 (se figur). Vær opmærksom på, at de "Særlige feriefri-dage" kører efter gammel ferielov og løber fra 1. maj til efterfølgende år den 30. april, så de vil ikke skulle være afviklet den 31. december.

I forbindelse med optjeningen af ferien vil mange kunne blive udsat for ikke at have et helt antal feriedage pr. 31. december - eksempelvis 2,64 feriedage. Man kan her så vælge at aftale disse 2,64 dage overført til det nye ferieår, eller man kan afvikle 3 feriedage inden 31. december, hvorved resten trækkes fra den nye ferie.

TRANGEN TIL AT BRUGE SIN FAGLIGHED PÅ ET HØJERE NIVEAU

Alle tre værn har nu god gang i Late Entry-ordningen, hvor erfarne senior- og chefsergenter kan udnævnes til kaptajner eller kaptajnløjtnanter. Det er især de større muligheder for at bruge sin faglighed, der trækker hos brugere af ordningen.

FORESTIL DIG DIT KARRIEREFORLØB

som en tragt vendt på hovedet med tuden pegende opad. Når du som erfaren senior- eller chefsergent er nået op i toppen af tuden, er både muligheder for at søge nye græsgange i Forsvaret og manøvre-friheden temmelig begrænset.

Det kan Anders Markussen tale med om.

- Jeg var i tragten, hvor jeg var nået helt op i spidsen. Men nu vender den omvendt og med mange flere muligheder, siger Anders Markussen, der efter seks år som brigadeforsker i 1. Brigade blev udnævnt kaptajn den 1. juli.

Siden Late Entry blev introduceret i 2019, har der været gjort brug af ordningen ni gange. Fem i Hæren, fire i Flyvevåbnet og en i Søværnet. Late Entry har sine rødder i Storbritannien, og herhjemme kan der være flere begrundelser til, at erfarne befalingsmænd gør brug af ordningen. Men for tre kilder, som 'Officeren' har talt med, er trangen til at bruge sin faglighed på et højere niveau et gennemgående argument.

- Jeg er 51 år, og hvis jeg skulle søge noget andet, så andre chefsergenter kan få chancen for at prøve kræfter med funktionen som brigadeforsker i 1. Brigade, var der i princippet kun to muligheder. Jeg kunne gå efter hærchefsergentens stilling, når den engang blev ledig, eller jeg kunne søge en stilling i udlandet. Så da Late Entry efter et langt tilløb blev en mulighed, var det oplagt for mig at gå den vej, siger Anders Markussen, der i dag er ansat som sagsbehandler ved Hærens tjenestegrensinspektorelement i Haderslev.

Systemets mand

Han betegner sig selv som en systemets mand, og blandt hans begrundelser for at søge officersvejen har også været teksten i Hærens Supplerende Bemandingsvejledning.

- Den siger, at du gerne skal søge et nyt job efter seks år i stillingen. Og da jeg blev chefsergent som 42-årig,

TEKST OG FOTO MORTEN FREDSLUND

ja så var det lige det, jeg gjorde. Hvis vi på de øverste niveauer ikke giver plads, står der hurtigt en kødrand af mennesker bagved, som ikke kan komme i bevægelse. Især når du sidder i de tunge positioner, er du nødt til at være dig det ansvar bevidst. Uanset hvor fedt et job du har, og hvor mange penge og tillæg du får, ja så er du nødt til at gå væk, så andre kan komme til, siger Anders Markussen.

Brigadechefsergent-jobbet er den næsthøjeste befalingsmandsstilling i Hæren, og som brigadechefsergent har Anders Markussen dannet Command Team med profilerede brigadechefer som P.O. Knudsen og Henrik Lyhne og arbejdet i tæt dialog med blandt andet Peter Bartram og Michael Lollesgaard, da de var brigadechefer.

- Mine inspiratorer har været mine brigadechefer. Og når det gælder det her med, hvordan jeg skal være som officer, har de alle hver på deres måde været en inspirationskilde. Selvfølgelig fagligt, men mest i relation til deres personligheder. Der er jo ikke nogen af dem, der har tilhørt den grå masse - og det synes jeg da heller ikke, at man skal som officer. Specielt de seks år med Henrik Lyhne har virkelig været inspirerende. Han plejer at kalde os Den Dynamiske Duo - og det har været give-and-take fra den ene til den anden, siger Anders Markussen, der tidligere i karrieren har gennemført VUT I og II og taget en akademiuddannelse i ledelse og merkonomkurser i økonomi.

Fem måneders føringskursus

Ud over at ansøgeren til Late Entry skal være fundet egnet til udnævnelse til officer og opfylde en række skrappe krav i forhold til tjenesten, stilles der i alle tre værn også krav til befalingsmandens uddannelsesniveau. For Hærens vedkommende er kravene opstillet i Hærens Supplerende Bemandingsvejledning pkt. 7.2.3., hvor Forsvarsakademiets Føringskursus på Hærens Officersskole, HØ, er blandt de kurser, som

ansøgeren skal gennemføre, før han eller hun kan gøre sig forhåbninger om at få stjerner på skuldrene.

Føringskursus er i dag et fem måneder langt tilstedeværelseskursus, hvor en stor del af pensum er på engelsk. Med en almindelig afgangseksamen fra folkeskolen og en halvt gennemført HF-eksamen i bagagen lægger Anders Markussen ikke skjul på, at han var udfordret under kurset, hvor hovedparten af medkursisterne var væsentligt yngre og med en større boglig ballast.

- Føringskurset er gået fra blended learning til at være fuld spade på tilstedeværelse og er ret så kom-

- I starten var det da hårdt som en godt 50-årig brigadechefsergent og alfahan at skulle ringe til en 30-årig premierløjtnant og spørge: Hvordan gør jeg lige det her? **Der skulle jeg lige lære at lægge mig fladt ned.**

Anders Markussen

– Jeg syntes, at det var fedt at komme på skolebænken på FLOS, og helt ærligt spurgte jeg mig selv: **Hvorfor har du ikke gjort det her for lang tid siden, Lisbeth?**

Lisbeth Gripping Ribert

primeret. Og jeg kom under pres. Jeg var udfordret - ikke fagligt, men qua min manglende skolegang. Til gengæld havde jeg enorme fordele på det taktiske område, da halvdelen af kurset er på brigadeniveau. Men jeg var meget udfordret, når det gjaldt de store skriftlige befalinger på engelsk. Heldigvis var både holdledere og lærerne på HO tæskedygtige til at justere til og hjælpe mig med de udfordringer, jeg stod med, siger Anders Markussen og tilføjer:

– Mange af mine holdkammerater var meget yngre og med mindre operativ erfaring end os befalingsmænd. Til gengæld havde nogle af de unge en kandidat- eller en mastergrad og havde generelt bedre redskaber til at analysere og i forhold til det skriftlige. Jeg havde så noget andet, og i løbet af kurset modtog jeg adskillige telefonopkald sent om aftenen, når opgaverne gik i hårdknude. Til gengæld gjorde jeg også brug af de unge, og især i starten var det da hårdt som en godt 50-årig brigadeforsargent og alfahan at skulle ringe til en 30-årig premierløjtnant og spørge: Hvordan gør jeg lige det her? Der skulle jeg lige lære at lægge mig fladt ned.

Søger job på lige vilkår

Befalingsmænd, der indleder et Late

Entry-forløb, ved som udgangspunkt ikke, hvilke kaptajns- eller kaptajnløjtnantsstillinger de har mulighed for at søge, når diverse efteruddannelsesforløb er gennemført. Eller om der overhovedet er nogle stillinger. De stillinger, som Late Entry- befalingsmanden kan søge, skal søges på lige vilkår med officerer, der er interesseret i stillingen.

– Da jeg var færdig med Føringskursus, var der var tre stillinger i spil. Under en runde i flippermaskinen faldt kuglen i hul ved Tjenestegrensinpektørelementet her i Haderslev, hvor jeg også bor. Så geografien spillede også ind, siger Anders Markussen, der allerede tiltræder sit andet officersjob den 1. januar.

– Jeg skal være kompagnichef for 4. kompagni i XIII Lette Infanteribataljon her i Haderslev. Det glæder jeg mig helt vildt til. For mit mantra, den inderste kerne i mig, siger, at jeg vil have med soldater at gøre. Jeg kan godt lide at undervise unge mennesker og være ude i naturen - jo mere jo bedre. Set i det lys bliver mit nye job helt perfekt. Men det er kun blevet en mulighed for mig i kraft af Late Entry, og derfor er jeg da også Forsvaret dybt taknemmelig for at give mig den mulighed. Samme taknemmelighed har jeg over for Slesvigske

Fodregiment, for jeg er helt med på, at det også kræver noget mod, når man som oberstløjtnant eller oberst ansætter en mellemlider i en kaptajnsstilling. Især når man er blandt de første til at gøre det, siger Anders Markussen.

Gik fra 2 til 57 medarbejdere

På Flyvestation Skrydstrup, blot en halv times kørsel fra Haderslev Kaserne, er Lisbeth Gripping Ribert i gang med de sidste forberedelser, inden hun rejser til USA. Som nyansat leder af Supply Chain Management for de nyindkøbte F35-jagerfly er det en tur, hun fremover planmæssigt kommer til at foretage fire-seks gange om året.

– Denne gang er det i Texas. En uge fuld booket op med møder, så der er såmænd ikke noget eksotisk over den tur, siger 53-årige Lisbeth Gripping Ribert, der efter et Late Entry-forløb blev udnævnt til kaptajn ved tiltrædelsen den 1. april i år.

Indkøbet af de avancerede F35-fly betyder, at Flyvevåbnet centraliserer den del af forsyningstjenesten, der relaterer sig specifikt til den kommende F35-flåde. På længere sigt skal F35-forsyningstjenesten køre helt selvstændigt og adskilt fra den gængse forsyningsvej i Forsvaret.

Stillingen som leder af F35 Supply Chain Management, SCM, er derfor nyoprettet, og enheden indeholder ud over forsyningen hele deployeringssektionen og et nyt element, Tool Control, som omfatter værktøjshåndtering inklusive kalibrering.

Selve Supply Chain Management-enheden bliver reelt først en realitet den 1. januar, hvor Lisbeth Gripping Ribert får ansvaret for de tre afdelinger, der fuldt bemanded vil bestå af 57 medarbejdere, hvoraf hovedparten er faglærte. Indtil F35-flyene kommer, har Lisbeth Gripping Ribert to hatte, idet hun er leder af såvel F16-forsyning som F35-forsyning i F35 Logistic Support Squadron, som er under opbygning, og derudover som såkaldt Subject Matter Ekspert, SME, ved FMI Nyt Kampfly Kontor i relation til forsyningstjenesten.

- Som chefsergent havde jeg det faglige ansvar for forsyningstjenesten ved Fighter Wingen og var leder af Command and Control Supply, hvor jeg havde lederansvar for to ansatte. De seneste fire år har jeg arbejdet med F35-projektet, hvor de sidste halvandet år har været på fuld tid. Og det var i forbindelse med opbygningen af den nye F35-organisation, at min chef spurgte, om jeg var interesseret i Late Entry med henblik på jobbet som leder af SCM, da man stod og manglede en officer til stillingen. Jeg må indrømme, at det havde jeg ikke lige overvejet. Godt nok havde jeg hørt om Late Entry, men det var mest noget vi jokede lidt med, og vi ville i hvert fald gerne se den første udnævnelse, før vi ville sætte penge på, at det kunne lade sig gøre, siger Lisbeth Gripping Ribert.

Skulle træde et skridt tilbage

Dog tog hun forslaget med hjem og satte tingene op mod hinanden. Hun trådte ind i Flyvevåbnet i 1988 og blev, efter en afstikker til et par civile jobs, uddannet forsyner i 1995. Siden da har hun beskæftiget sig med

logistik, herunder forsyningstjeneste og deployering.

- Ud over den stilling jeg sad i som chefsergent, var der ikke mange andre steder, jeg kunne søge hen, hvis det skulle handle om logistik. Jeg kunne sagtens blive i stillingen, til jeg skal pensioneres om 11 år. Men er det godt for Forsvaret? Og er det godt for mig, at det er den samme person, der sidder i samme stilling i 11 år? Nu havde jeg arbejdet med F35-supply i så lang tid, og tanken om at overleve det til en anden, der brændte knap så meget for det, som jeg selv gjorde, syntes jeg egentlig var svær, siger Lisbeth Gripping Ribert, der som Anders Markussen som chefsergent var nået til toppen af tragten.

Lisbeth peger også på, at hun som chefsergent med meget stor frihed i sin daværende stilling ville være nødt til at skulle træde et skridt tilbage i projektorganisationen, når der blev ansat en officer i den nyoprettede, overordnede lederstilling.

- Kan jeg trives med det? Det var jeg bange for, at jeg ikke kunne. Jeg nød ansvaret og medbestemmelsen, der var knyttet til projektstillingen, jeg sad i. Men da jeg desuden har været ansat 30 år i Forsvaret, 20 af dem som befalingsmand, ville jeg rigtig gerne arbejde mere med ledelse. Jeg havde en fornemmelse af, at jeg havde nået toppunktet i forhold til, hvad jeg kunne lære inden for logistik. Min specialistrolle var ligesom udtømt. Det var de tre bevæggrunde, der gjorde, at jeg valgte at sige ja, siger Lisbeth Gripping Ribert.

Mange ubekendte

Flyvevåbnets regelsæt for Late Entry er beskrevet i Flyvevåbnets Supplerende Bemandingsvejledning, Forsvarskommandobestemmelse 400-1, pkt. 10.4. Men selv om der var skrevet en vejledning, var der mange ubesvarede spørgsmål, som Lisbeth måtte lægge en del kræfter i for at få svar på. Især da hun var den første befalingsmand i Flyvevåbnet, som

forsøgte sig med en Late Entry.

- Jeg var en slags prøveklud, og der var mange spørgsmål, som trængte sig på. Især fordi der ikke var et sted på centralt hold, hvor jeg kunne gå hen og spørge. Jeg kan søge en master, men kan jeg blive 322-major? Hvordan undgår jeg en lønnedgang, hvis jeg mister mine tillæg? Hvad med det her? Og hvad med det her? Hele konverteringen fra CS til HOD i forhold til pension var også uafklaret. Men her fik jeg faktisk enormt stor støtte fra HOD, da jeg pludselig stod til at miste fire pensionsår i forbindelse med udnævnelsen, fortæller Lisbeth Gripping Ribert.

Ud over de værnsmæssige gennemgående krav skal Flyvevåbnets Late Entry-ansøgere gennemføre tre VUK-moduler: Planlægning af Luftoperationer, Forsvarets Indsættelser og Sagsbehandling/Forvaltningsjura, hvor Planlægning af Luftoperationer var et fem ugers tilstedeværelseskursus på Flyvevåbnets Officersskole, FLOS, på Forsvarsakademiet. Lisbeth skal desuden i gang med at erhverve sig en A1-teknikeruddannelse, der er en mini-flymekanikeruddannelse, som vil gøre hende mere bredt anvendelig inden for flyvedlighedsset i lyset af Danish Military Airworthiness Requirements, DKMAR.

Respekt på grund af faglighed

- Jeg syntes, at det var fedt at komme på skolebænken på FLOS, og helt ærligt spurgte jeg mig selv: Hvorfor har du ikke gjort det her for lang tid siden, Lisbeth? Det må jeg indrømme. Godt nok var jeg en gammel krage blandt de unge premierløjtnants-aspiranter, og jeg kunne være mor til de fleste. Men læringsmiljøet på FAK er helt vildt spændende og professionelt. Det var en utrolig god læring, en super god oplevelse, og jeg følte, at jeg var på den helt rigtige hylde, siger Lisbeth Gripping Ribert og understreger, at det var jobbet og mulighederne, der trak, mens selve det at blive officer var sekundært.

- Det var helt klart jobbet og ikke selve officersrangen, der fik mig til at søge Late Entry. Jeg er aldrig gået op i rang. Selvfølgelig er jeg autoritets-tro, ligesom jeg respekterer kommandostrukturen, men for mig er det mindst lige så vigtigt, hvem personen er, som hvad der er på skuldrene. Og jeg har egentlig også et håb om, at den respekt, der var om min person som chefsergent, at den respekt følger med qua det, jeg kan, og ikke qua det, at jeg er blevet officer, siger Lisbeth Gripping Ribert.

Blandt hendes kommende medarbejdere i den nyetablerede SCM-enhed vil en stor del være kolleger fra befalingsmandskorpset. I teorien vil Lisbeth kunne stå i en situation,

hvor hun skal afskedige, repatriere eller køre en disciplinarsag mod en medarbejder, som hun har et nært kollegialt forhold til.

Fyringsrunder og disciplinarsager

Hun forklarer, at når man vælger Late Entry, foretager man et bevidst valg. Til jobsamtalen blev hun spurgt, hvor vidt hun ville få svært ved at lægge befalingsmanden på hylden for i stedet at træde i karakter som officer.

- Her var mit svar et klart nej. For det er et valg, jeg tager, og der følger nogle ting med - såsom ansvar og en række forpligtelser, siger Lisbeth og uddyber:

- Jeg er måske en smule gam-

meldags, men som officer skal du være et forbillede. Derfor er jeg også klar over, at jeg nu skal være endnu mere bevidst om, hvad jeg gør og siger, hvordan jeg går klædt, og hvad jeg kommenterer for eksempel på Facebook. Der er et Æreskodeks for Embedsmænd i Statens Tjeneste, og det tager jeg faktisk seriøst. Så der følger ting med, som jeg ikke behøver at tillære mig, men som jeg skal være mere bevidst om nu. Og ja, hvis vi kommer dertil, at vi skal gennemføre fyringer eller afslutte disciplinarsager, så er det det, jeg gør.

Samme holdning har seniorsergent Anders Gaden, der netop nu er i gang med et Late Entry-forløb i Søværnet.

- Hvis jeg ville have udfordringer

WEIBEL
DOPPLER RADARS

Time for safe missions

XENTA

TAKE BACK TIME

The Optimal Radar Solution for Short Range Air Defense

Introducing the only Short Range Air Defense (SHORAD) radar that detects and classifies low, slow and small flying objects several kilometers away. Giving you time to protect your assets on the ground and secure the safety of your people.

www.weibelradars.com

med at skulle gennemføre fyringsrunder og disciplinarsager, burde jeg jo slet ikke søge ind på et Late Entry-forløb. Så nej, det har jeg ingen problemer med, siger 48-årige Anders Gaden.

Han indledte Søværnets diplomuddannelse på Søværnets Officersskole på FAK i maj i år sammen med 26 noget yngre søløjtnanter, og vi har sat ham stævne i sergentmessen på Flådestation Frederikshavn, hvor diplom-holdet er taget til for at øve war-gaming.

En del af Søværnets historie

- Jeg er den eneste befalingsmand på holdet, og de unge løjtnanter kalder mig senior. Det har jeg det helt fint med. Forleden dukkede jeg op på et foto, som blev brugt i et slide i historieundervisningen, og så er det jo ikke længere nogen hemmelighed, at man har været i systemet længe, griner Anders Gaden og tilføjer:

- Det kunne være fedt at blive udnævnt sammen med holdet i starten af maj 2022. Men det kræver, at jeg søger og får et job som kaptajnløjtnant inden da. Lige nu har jeg ikke en specifik stilling i sigte, men jeg går i gang med at søge relevante stillinger på den anden side af årsskiftet, siger Anders Gaden, der bor i Brøndby med sin familie.

Han har for år tilbage gennemført Videreuddannelsestrin I og II og i efteråret 2020 desuden et afgangsprojekt i ledelse ved Syddansk Universitet. Diplomuddannelsen på Søværnets Officersskole tager et år, og som ved alle Late Entry-forløb, hvor man gennemfører efteruddannelse på en af FAK's diplomuddannelser, udnævnes man først til officer, i det øjeblik man bliver ansat i en kaptajns- eller kaptajnløjtnantsstilling. Det kan derfor være forbundet med stor uvished om fremtiden, at man indleder et Late Entry-forløb.

- Det er jo vilkårene. I princippet kan jeg jo ende med at blive sendt til Grønland eller tage et job i Fre-

derikshavn. Men jeg er nu ret sikker på, at der nok skal være et fint udbud af stillinger. Der er så stor personelmangel rundt omkring, at jeg er ret sikker på, at jeg finder noget, der passer mig, siger Anders Gaden, der de seneste 12 år har været tilknyttet Søværnets Taktiske Stab - nu Føringsstaben - i Korsør.

Vil gerne til søs

Han betegner selv sin funktion som en it-blæksprutte, og efter mange år på land vil et stillingsopslag med et kaptajnløjtnantsjob til søs være noget af det, Anders Gaden vil holde godt øje med.

- Gennem årene har jeg både været omkring operationer, logistik og planlægning i Føringsstaben. Lige nu sidder jeg i en 'over-norm-stilling' i Føringsstabens N7ø, hvor der ikke p.t. er ledige kaptajnløjtnantsstillinger. Det kan der i princippet godt nå at komme inden maj, men efter 12 år i land kunne jeg godt tænke mig noget sejlads. Eksempelvis søge om at komme med på næste FOST-sej-

- Jeg har længe ønsket at udvikle mig, og Late Entry har været chancen, hvor jeg har fået muligheden for at kunne komme videre. **Ved at blive kaptajnløjtnant åbner der sig mange flere muligheder.**

Anders Gaden

lads (Flag Officer Sea Training, red.). Det er et otte uger langt forløb, hvor man bliver tæsket godt og grundigt igennem i alle discipliner til søs. Men om det lykkes mig at komme med på sådan en tur, må tiden vise, siger Anders Gaden.

Han indledte sin karriere i Søværnet med at sejle ubåd, men søgte i 90'erne ind på Hærens Officers-aspirantuddannelse, hvor han dog endte med at springe fra.

I forbindelse med værnsskiftet måtte han efterlade sergentvinklerne i Hæren, og den første tid, hvor han sejlede med korvetterne, var det derfor som konstabel. Senere blev han igen befalingsmand, men da der 15 år senere begyndte at dukke muligheder op, der skulle trække tjenestegørende personel over i officerskorpset, begyndte Anders at afsøge mulighederne.

Vil på den rigtige hylde

- Pludselig var der flere forløb i spil, hvor Søværnet gerne ville have officerer fra egne rækker.

Blandt andet lancerede man 'Det 3. spor'. Men det kunne jeg indledningsvis ikke søge, da det var forbeholdt personel i 1. og 2. Eskadre. Næsten samtidig kom 'Løjtnants-spolet' møntet på at uddanne flere vagtchefer. Men det ville tage en evighed for mig – cirka 6-8 år –, før jeg kom ud som premierløjtnant. Plus at jeg helt fra bunden igen skulle lære at stå ret og rør. Men så dukkede den mere komprimerede Late Entry-ordning heldigvis op. Min daværende chef var indforstået med, at jeg skulle videre, selv om direktivet med detaljerne for forløbet endnu ikke var på plads. Det var to år undervejs, men alligevel sagde han: 'Nu kører vi - så bliver direktivet nok skrevet færdigt'. Det var en fin opbakning at få, siger Anders Gaden.

Søværnets regler i forhold til Late Entry-forløbet er beskrevet i Forsvarskommandovejledning SV.421-2, der blev udgivet i februar i år.

- Egentlig har jeg altid følt, at jeg hører til på officers-hylden. Man møder stadig hierarkiet, hvor jeg som befalingsmand ikke får de rette muligheder for at vise, hvad jeg kan. Det kan godt gøre mig frustreret, når jeg ikke kan bringe min faglighed i spil. Hvis jeg arbejder med et felt, som jeg ved en masse om, vil jeg også gerne bestemme over det felt og være den, som giver mine overordnede viden om et konkret felt. Og det tror jeg bliver nemmere som officer, siger Anders Gaden.

Nøjagtig som hos Lisbeth Gripping Ribert fra Flyvevåbnet og Anders Markussen fra Hæren spiller adgangen til flere jobmuligheder og større brug af ens faglighed dermed en væsentlig rolle for Anders Gaden.

- Jeg har længe ønsket at udvikle mig, og Late Entry har været chancen, hvor jeg har fået muligheden for at kunne komme videre. Ved at blive kaptajnløjtnant åbner der sig mange flere muligheder, siger Anders Gaden. ■

Når Forsvaret ansætter en moden stregbefalingsmand i en ledig stilling som officer i et af værnene, er pågældende normalt ansat som tjenestemand, og når en sådan moden senior- eller chefsergent eller tilsvarende ansættes som officer inden for **HOD's** aftaleområde, overgår man fuldt og helt til det nye ansættelsesområde. Dette indebærer blandt andet overgang til det aftalte pensionsniveau i **HOD's** pensionsskyggeforsikring.

HOD sekretariat bidrager gerne med teknisk bistand til løn- og pensionsindplacering efter behov. For eksempel opfordrer vi alle til at kontakte sekretariatet, inden man overvejer at opkøbe ekstra pensionsalder i tjenestemandspensionssystemet.

DER ER UDGIVET TRE VEJLEDNINGER OM BRUG AF LATE ENTRY-ORDNINGEN – EN VEJLEDNING FRA HVERT VÆRN.

Vejledningerne er forskellige i både i længde og ordlyd, men i forhold til krav og kriterier læner de sig tæt op ad hinanden. Fælle for værnene er, at man for at komme i betragtning til et Late Entry-forløb skal:

- Have tjenesteerfaring som seniorsergent/chefsergent i det pågældende værn i min. 8 år
- Være bedømt egnet til at bestride en stilling som kaptajn (for søværnet: en grad to niveauer op)
- Have gennemført en Militær Akademiuddannelse eller tilsvarende niveau 5-uddannelse
- Have gennemført den Militære Diplomuddannelse, (SVN), Føringskursus (HRN) eller VUK-modulerne Planlægning af Luftoperationer, Forsvarets Indsættelser samt Sagsbehandling/Forvaltningsjura (FLV) ved de respektive værns officersskoler tilknyttet Forsvarsakademiet.

Kravene fremgår af Forsvarskommandovejledningerne F.400-1 (FLV), SV.421-2 (SV) samt Hærens Supplerende Bemandingsvejledning pkt. 7.2.3.

Ring til os på
70 33 25 25

Vælg Tryg og få ekstra **fordele**

HOD har en attraktiv aftale med Tryg om forsikringer til medlemmerne. Aftalen giver dig fordele og services, som er med til at gøre din hverdag tryg.

Vælg os og få blandt andet:

- hurtig hjælp døgnet rundt
- særlig rabat på forsikringer gennem aftalen
- Tryg ID – Døgnåben rådgivning til identitetsmisbrug på nettet
- mulighed for bonus fra Trygs hovedejer, Tryghedsgruppen

Læs mere på **tryg.dk/partner/hod** eller ring til os på 70 33 25 25

Det handler om at være

Serie

I audiens hos forsvarsattachéen

15 udenlandske forsvarsattachéer har base i København, hvor de hver dag arbejder på at fremme de militære forbindelser mellem hjemlandet og Danmark. *I denne nye artikelserie møder Officeren nogle af de forsvarsattachéer, der er repræsenteret i Danmark, til en snak om det forsvarspolitiske samarbejde, om forventningerne til Danmarks kapaciteter og prioriteringer og om en sikkerhedspolitisk omverden i hastig forandring.*

TEKST NIELS-BIRGER DANIELSEN FOTO SARA SKYTTE

Forsvarsattaché:

”Vi har meget gammel og veletableret kontakt med Danmark”

Esbern Snares tilstedeværelse i Guineabugten manifesterer Danmark som en magtfuld nation, mener Air Commodore J.K. Dzamefe, der savner tilstrækkeligt engagement i piratbekæmpelsen hos visse af de andre kyststater.

UNDER 'OFFICERENS' BESØG sørger oberst Julius Kofi Dzamefe omhyggeligt for at få både det danske og det ghanesiske flag på sit kontor med på nogle af fotografens billeder – som en understregning af forbindelsens betydning.

I en tid, hvor Danmarks fortid som kolonimagt ellers er i massivt kritisk søgelys, nævner forsvarsattachéen endda de danske forter fra 1600- til 1800-tallet på Guldkysten - kystregionen i nutidens Ghana - som et positivt tegn på de solide indbyrdes bånd.

Statsminister Mette Frederiksen og formand for Venstre, Jakob Ellemann-Jensen har for nylig været på det, der blev et lidt for hektisk besøg i Ghana, og for tiden udveksles der også jævnligt officersbesøg, og attachéen betragter den danske fregat 'Esbern Snares' igangværende mission i Guineabugten som et særdeles vigtigt bidrag til kampen mod pirateriet og anden maritim kriminalitet i området.

- Med sin store besætning tilfører fregatten masser af erfaring, fordi det danske søværn også deltog i den internationale flådestyrke ved Afrikas Horn, siger han med henvisning til Combined Task Force 150 (CTF 150), hvis succes mod de somaliske pirater kulminerede i 2013.

- Missionen i Guineabugten sender et hjælpsomt signal, når det gælder at stoppe piraterne. 'Esbern Snares' tilstedeværelse kunne få dem til at tænke sig om to gange, før de angriber. Danmark vil blive anset for og respekteret som en magtfuld nation af staterne i regionen.

Forholdene er farlige i havområdet, hvor 18 stater har kyststrækninger - fra Senegal til Angola. Ifølge International Maritime Bureau (IMB) fandt 43 pct. af piratangreb på verdensplan

– Vi har meget
at lære, for
eksempel når det
gælder metoder
til at borde
piratskibe og
komme væk fra
dem igen.

Julius Kofi Dzamefe

sted i Guineabugten i første kvartal af 2021, og samtlige 40 tilfælde af tilfangetagne skibsbesætningsmedlemmer indtraf her. Det er en stigning fra 22 i samme periode året før – næsten en fordobling.

Andre tal fra IMB er dog mere positive. I de første ni måneder af 2021 var antallet af officielt registrerede angreb 28 – et fald fra 46 i samme periode i 2020. Ud for Nigerias lange kyst er der blot sket 4 angreb i år mod 17 i 2020.

Træning i bording af piratskibe

Julius Dzamefe peger på, at Danmark har en sømilitær tradition, der går mange århundreder tilbage, mens Ghanas flåde er ret ny – fra 1959. Det omfattende samarbejde medfører nu, at en dansk forsvarsattaché bliver udstationeret i Ghanas hovedstad Accra fra nytår 2022. Det er major Lasse Sand, der hidtil har været fungerende chef for Stabiliserings- og Verifikationssektionen i Forsvarskommandoen.

Danmark deltog i marts i år i den amerikansk ledede øvelse Obangame Express 2021, der havde til formål at forbedre samarbejdet mellem staterne ved Guineabugten m.h.t. procedurer for informationsudveksling og taktisk samvirke.

Hidtil har et af de helt store problemer været, at piraterne har udnyttet det manglende samarbejde mellem staterne. Mange aktioner er blevet udført tæt på grænsen for et lands territorialfarvand, hvorefter piraterne er forsvundet ind i nabostatens farvande, hvorved forfølgelse er blevet umuliggjort.

Danske specialstyrker skal træne den ghanesiske flådes specialstyrke, Special Boat Squadron (SBS), i at borde piratskibe.

- Vi har meget at lære, for eksempel når det gælder metoder til at borde piratskibe og komme væk fra dem igen, bemærker forsvarsattachéen, der tilføjer, at Danmark var et af de første lande til at etablere forbindelser med Ghana efter uafhængigheden i 1957.

Når Ghana har prioriteret at have en forsvarsattaché i København, har det en række årsager. Oberst Dzamefe nævner, at Danmark har været en partner i opbygningen af Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre i Accra. Her var Dzamefe selv vicekommandant i perioden 2013-16.

- Desuden er den danske Freds- og Stabiliseringsfond (PSF) engageret i vort land med for eksempel assistance til at etablere institutioner til konfliktløsning og freds-skabelse og til at fremme og facilitere aktiviteter med samme formål, oplyser han.

Fra militærstyre til demokrati

Den 62-årige oberst var fra barnsben fascineret af uniformer og af soldaterlivet. I begyndelsen af 1980'erne blev han inspireret til at vælge en militær karriere af flyverløjtnant Jerry K. Rawlings (1947-2020), lederen af Ghanas daværende venstreorienterede militærregering.

- Han legemliggjorde i mine øjne patriotisme – kærligheden til eget land – som en altoverskyggende værdi, fastslår J.K. Dzamefe.

Jerry K. Rawlings var i 1980'erne en omstridt skikkelse på grund af blodige udrensninger af topfolk fra militærregeringerne før Rawlings' kup i 1979. Han står imidlertid i dag som en af de store skikkelser i Afrikas efterkrigshistorie, fordi han indførte demokrati i 1992, blev valgt til præsident ved et frit valg og gik frivilligt af i 2000 efter de maksimalt to perioder, en præsident ifølge den nye forfatning kunne vælges for. Siden repræsenterede Jerry Rawlings regeringen på blandt andet diplomatiske missioner, og da han døde i 2020 som 73-årig, fik han en statsbegravelse. Ghana er et stabilt demokrati, og den nuværende præsident, Nana Akufo-Addo, har både prøvet at tabe og vinde præsidentvalg med snævre marginer.

Regional ledernation

Ghana er med sine 31 millioner indbyggere kun et mellemstort afrikansk land, men anses for en regional leder på grund af den interne stabilitet, en relativt høj levestandard, et højt uddannelsesniveau og et efter afrikanske forhold ringe omfang af korruption.

Landets selvbevidste profil rækker langt tilbage. I 1800-tallet måtte det britiske kolonistyre på Gold Coast efter at være blevet etableret i 1821 gennem årtier udkæmpe krige mod Ashanti-riget med centrum i Kumasi – i dag Ghanas næststørste by –, før man fik fast kontrol med kolonien. Kwame Nkrumah (1909-1972), det selvstændige Ghanas første leder, var en førende profil blandt de alliancefri landes ledere under Den kolde Krig, indtil han blev afsat ved et militærkup i 1966, og en ghaneser, Kofi Annan (1928-2018), beklædte posten som FN's generalsekretær fra 1997 til 2006.

Den alliancefri linje viser sig ved, at Ghana i perioder inden for det seneste årti har haft samarbejde med militære myndigheder i Kina, Rusland og Iran – USA's strategiske hovedmodstandere –, samtidig med at man aktuelt deltager i amerikanskledede øvelser beregnet på at styrke piratbekæmpelsen.

- Som en alliancefri nation forhandler og handler vi med enhver nation, som vor politiske ledelse finder egnet, erklærer forsvarsattachéen.

Det økonomiske tryk

Ghanas generelt favorable position ændrer ikke ved, at pirat-uvæsenet har skadet landets økonomi.

- Vi bruger mange penge på at holde vores flåde på havet konstant. Fiskere bliver ofte skræmte og afstår fra at gå ud til skade for forsyningen med fisk, beretter Dzamefe.

- Forsikringspræmierne skyder i vejret og giver ekstraudgifter for næsten enhver skibsejer. Nogle af dem føler sig tvunget til at ansætte sikkerhedsvagter. Og olieselskaberne har ekstra vagter til at beskytte deres installationer og personel, hvilket også er meget dyrt.

En stribe FN-udsendelser

Julius Kofi Dzamefe kom i januar 2020 til København med stor international erfaring. Efter at være blevet flyverløjtnant i 1984 gjorde han karriere som logistikof-

ficer. Uddannelsen indbefattede længere kursusophold i Nigeria og Indien.

I 1990 deltog han i en fredsbevarende styrke i Liberia, der blev organiseret under ECOWAS, de vestafrikanske staters økonomiske fællesskab. I 1999 var han i FN-styrken UNIKOM i Irak og Kuwait som militærobserver og i 2003/04 i UNIFIL i Libanon som forbindelsesofficer. I 2007/08 var han logistikofficer i en ghanesisk luftmilitær enhed, der var en del af UNOCI-styrken i Elfenbenskysten, og i 2008/09 virkede han som militærobserver i Den demokratiske republik Congo.

Efter perioden på Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre kulminerede karrieren i 2016-19 med posten som logistikdirektør for Ghanas væbnede styrker.

Julius Dzamefe anser det for sandsynligt, at Ghana også i fremtiden vil sende bidrag til FN's fredsbevarende styrker.

- Så længe der hersker usikkerhed i verden, og vi ingen problemer har hjemme hos os selv, vil Ghana være klar til at bidrage. Men hvis vort land er i fare, vil vi være nødt til at holde vore væbnede styrker hjemme for at forsvare det. Afgørelsen om, hvor vidt vi skal bidrage med freds-

bevarende styrker eller ej, ligger dog hos landets politiske ledelse, understreger officeren, der har sin hustru med på udstationeringen i København, mens parrets fire voksne børn bor i hjemlandet.

Holder øje med nabolandene

Oberst Dzamefe vurderer truslen fra militant islamisme som reel, selv om Ghana aktuelt ingen interne problemer har.

- Ghana er en sekulær stat. De ghanesiske muslimers øverste imam opfordrer for eksempel altid til fred, og da han fyldte 100 år i 2019, indlagde han som et led i fejringen et besøg i den katolske Christ the King-kirke i Accra, beretter han som et eksempel på de rolige religiøse

**– Som en alliancefri nation
forhandler og handler vi med
enhver nation, som vor politiske
ledelse finder egnet.**

Julius Kofi Dzamefe

forhold i landet, hvor 20 pct. af befolkningen bekender sig til islam.

Men indimellem har der været uro i Elfenbenskysten og Togo, nabolandene mod hhv. vest og øst, og Ghana har mod nord fælles grænse med Burkina Faso, der er et af de fem såkaldte G5-lande i Sahel-regionen, der er akut truede af militante islamistiske bevægelser.

- Vi holder et åbent øje med udviklingen i nabolandene, fastslår attachéen.

Aftale med begrænset virkning

En aftale mellem 25 vest- og centralafrikanske stater blev i 2013 indgået i Yaoundé, Camerouns hovedstad. The Yaoundé Code of Conduct skitserede en sikkerhedsarkitektur med det centrale formål at etablere et samarbejde for at bekæmpe pirat-uvæsenet og anden maritim kriminalitet i Guineabugten. Det skete under indtryk af den internationale CTF 150-flådestyrkes succes med at neutralisere piraterne ved Afrikas Horn.

De begrænsede resultater er imidlertid slående, og det er grunden til, at 'Esbern Snare' er blevet sendt til området – dog på en solomission og ikke, som ønsket, som en del af en international flådestyrke. Det betyder imidlertid ikke, at den danske fregat opererer løsrevet fra nogen sammenhæng.

I november deltog 'Esbern Snare' f.eks. i den fransklede øvelse Grand African Nemo 2021 i Congos territorialfarvand, hvor blandt andre Italien deltog. Øvelsens scenarium var, at det danske skib blev angrebet af pirater, hvorefter en italiensk fregat kom til undsætning. Det fremgik af et indlæg i Jyllands-Posten af seniorforsker, ph.d. Katja Lindskov Jacobsen, der overværede forløbet som observatør om bord på en fransk fregat.

Hun er ansat på Center for Militære Studier, Institut for Statskundskab på Københavns Universitet, og er hovedforfatter til en videnskabelig rapport fra tidligere i år om situationen i Guineabugten. Den har titlen Pirates of the Niger Delta – between brown and blue waters og er udarbejdet i Udenrigsministeriets regi som led i Global Maritime Crime Programme under FN-organisationen UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime). Rapporten er baseret på friske feltstudier i primært Nigeria, der er gennemført under medvirken af et større hold af interviewere.

Flere angreb på åbent hav

Ifølge rapporten er Nigeria hovedproblemet. Det er muligt i Niger-flodens store deltaområde at udpege en række konkrete steder, hvor piraterne har lejre og formentlig har tilbageholdt tilfangetagne gidsler, uden at der er blevet gjort noget ved det. En mere effektiv kystbevogtning af især Nigerias og Camerouns flåder har ført til, at mange aktioner i dag gennemføres deep offshore, det vil sige langt ude på havet i internationalt farvand.

Rapporten tegner et billede af omfattende korruption i Nigeria, hvor piraterne har pengestærke bagmænd højt oppe i systemet. Omvendt bruger visse politikere folk fra piratorganisationerne som 'gorillaer' over for

politiske modstandere. Efterforskningen er ineffektiv, og stort set ingen bliver dømt.

Mange regeringer at tage i ed

Ghanas forsvarsattaché, Julius K. Dzamefe, påpeger, at forholdene i Guineabugten er mere komplicerede end ved Afrikas Horn for ti år siden.

- Piratangrebene ved Afrikas østkyst fandt i vidt omfang sted i internationalt farvand, og Somalia var en fejlslagen stat, siger han.

- Derimod er der langs Guineabugtens kyst en stribe robuste nationale regeringer, og hvis en udenlandsk aktør vil foretage sig noget, er vedkommende nødt til at spørge om lov.

Oberst Dzamefe understreger, at Ghana føler sig forpligtet på Yaoundé-aftalen og gør en mere helhjertet indsats end visse af de andre lande, som han dog undlader at sætte navn på.

- På det nationale niveau er vi i gang med at integrere bestræbelserne af de relevante institutioner, og de lovgivningsmæssige rammer for en effektiv piratbekæmpelse er under udarbejdelse, forklarer han.

- På det operationelle plan patruljerer Ghanas flåde nu det meste af tiden, hvor det tidligere kun skete af og til. Samlet set vil jeg mene, at sejlads af fiskerbåde og andre kommercielle skibe i vores territorialfarvand i dag er nogenlunde sikker – men ikke fuldkommen sikker. ■

Det at være officer er et meningsfuldt hverv, som samtidig giver unikke oplevelser og ind imellem placerer den enkelte officer i helt særlige situationer. Officeren har bedt en række medlemmer fortælle om én episode i deres karriere, der stikker ud som noget særligt eller noget, som de aldrig havde forventet at havne midt i.

4.800 KILOMETER VÆK

Som enlig forælder til en lille dreng bad Mette Torpdahl Laursen selv om at blive udsendt.

TEKST MICHAEL AAGAARD JENSEN

I 2016 TOG KAPTAJN METTE TORPDAHL LAURSEN, hvad der for hende var en stor beslutning. Hun ville udsendes til Qatar. Beslutningen var ekstra stor, fordi hun er enlig forælder og hjemme i Danmark ville skulle forlade en dreng på to et halvt år.

- Jeg er alene med min søn, fordi hans far er død af kræft, så der har aldrig været en anden forælder, hvis jeg skulle udsendes. Allerede i 2016 begyndte jeg at tænke over, at hvis jeg skulle udsendes, så kunne jeg lige så godt selv tage beslutningen om, hvor, hvornår og hvorhen det skulle være, siger hun.

Mette Torpdahl Laursen var på det tidspunkt ansat ved Flyvevåbnets Taktiske Stab (FTS). Som led i Operation Inherent Resolve udsendte man soldater til Combined Air Operations Centre på Al Udeid Air Base i Qatar. Hun besluttede sig for, at skulle det være, så skulle det være nu.

- Derfor sagde jeg til min nærmeste leder, at jeg egentlig godt kunne tænke mig at komme af sted i en specifik periode. Det var, inden min søn blev alt for stor, og det skulle være sådan, at han kunne starte med sommerferie sammen med den del af familien, han skulle bo hos, så han kunne falde på plads der, fortæller hun.

Der skulle dog vise sig at være flere bump på vejen.

Mindske afsavn

Efter at have talt med familien om, hvordan en udsendelse eventuelt kunne lade sig gøre, blev det i første omgang besluttet, at Mette Torpdahl Laursens søn skulle bo hos hendes forældre. Men på grund af en langtidssygdom fra sønnens dagplejer, måtte der hurtigt findes en vuggestueplads, så han kunne nå at falde til, inden Mette Torpdahl Laursen rejste.

- Min svoger spurgte så, hvorfor han ikke skulle bo hos dem. De bor i samme by som mig, og han ville kunne blive i sin vuggestue og have en rimeligt normal hverdag i

en børnefamilie i stedet for at bo hos mine forældre, som er pensionister. Derfor ændrede vi det, og det er jeg rigtig glad for, at vi gjorde, siger hun.

Forud for udsendelsen gik et år med planlægning af sønnens nye hverdag. Mette talte blandt andet med socialrådgivere fra Veterancentret om, hvad hun skulle være opmærksom på, nu det ikke var en anden forælder, der skulle tage sig af sønnen, mens hun var væk. Derfor forsøgte hun at forklare sin søn, så godt hun kunne og på en måde, som var forståelig for en lille dreng uden tidsfornemmelse, at hun skulle være væk i lang tid.

- Vi snakkede om, at han skulle ned og bo hos moster og onkel. At han skulle have sin seng og sine ting med, og at han fik sit eget værelse der. Det var med til at visualisere for ham, at han skulle sove der lidt længere end bare en enkelt overnatning. Jeg kan huske, at vi også lavede en tegning, hvor man kunne sætte krydser for, hvornår jeg tog afsted, og hvornår jeg kom hjem igen. Jeg synes, vi var godt forberedt, og at det hele var så godt planlagt. Jeg skulle af sted i begyndelsen af juli, og så skulle han rejse med min søsters familie på ferie i midt-juli, fortæller hun.

Men så nemt skulle det ikke gå. For af uvisse årsager gik Mette Torpdahl Laursen og hendes kollegers visum ikke igennem, og de kunne ikke komme af sted som planlagt.

- Det er de længste tre uger af mit liv. Vi var så klar til at tage af sted. Det hele var planlagt. Jeg kunne slet ikke overskue det. Det skulle være ham, der sagde farvel til mig og så tog på ferie. Det skulle ikke være sådan, at jeg sagde farvel til ham, og når han så kom hjem fra ferie, så var jeg væk. Det blev jeg meget ramt af. Jeg talte med min øverste chef i FTS, Lone Træholt, om det, og jeg sad på hendes kontor og stortudede, siger hun.

Mette Torpdahl Laursen holdt dog fast på, at hun ville

Mette Torpdahl Laursen er kaptajn og sidder i Øvelsessektionen i Operationsstaben, Forsvarskommando, i Karup. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

Mette Torpdahl Laursens søn boede hos Mettes søster og svoger, mens hun var udsendt til Al Udeid Air Base i Qatar. Foto: Privat

af sted, og heldigvis faldt visummet på plads. Dagen inden sønnen skulle rejse på ferie, kunne hun sige farvel til ham i lufthavnen på sin vej til Qatar.

4.800 kilometers putning

Hun skulle have været væk i tre måneder, men på grund af problemerne med visum endte udsendelsen på to en halv måned. I løbet af den tid var der et digitalt værktøj, der hjalp hende og sønnen med at gøre afstanden på omkring 4.800 kilometer mindre.

- Facetime var en gave. Jeg var med til at putte om aftenen. Min søster læste godnathistorie for ham, og så ringede vi op, og jeg sang godnatsang for ham, mens han lå i sin tremmeseng og kiggede på en IPad. Det var super godt. De aftener, hvor vi på grund af mit arbejde ikke kunne det, da havde de godnatsangen på video, så hans moster og onkel kunne afspille den for ham, siger hun.

Ellers foregik kontakten med sønnen helt på hans præmisser.

- Det kunne sagtens være, at et opkald kun varede 30 sekunder, hvis han sad og så Gurli Gris, når jeg ringede

til ham. Men så vidste jeg, at han havde det godt, hvor han var, fortæller hun.

Selvom det var svært for Mette Torpdahl Laursen at være væk fra sin søn, så så hun også udsendelsen som en mulighed.

- Jeg valgte faktisk at se det som en mulighed for at fokusere lidt på mig selv. Det har man ikke tid til i hverdagen, når man står som aleneforælder. Jeg valgte den vinkel, at der selvfølgelig var fokus på arbejdet, men det var også en mulighed for at have lidt voksentid med mine kolleger, siger hun.

Efter to en halv måned var det så endelig tid til det store knus fra hendes lille søn, det var ikke kun mor, der var blevet en oplevelse rigere.

- Alt i alt blev det en positiv oplevelse for os begge to. Hver gang han kommer hos min søster og svoger, så falder han stadigvæk bare fuldstændig ind i familien. Jeg har lige været på 14 dages øvelse i Sverige, og da boede han også hos sin moster og onkel. Det har bygget et forhold op mellem dem, som nok ikke ville have været der, hvis jeg ikke havde været af sted. ■

TRUE ENGINEER

Rheinmetall's Armoured Engineer Vehicle AEV3 Kodiak is a true engineer: based on the Leopard 2 it is specially designed to meet the high demands of modern combat engineers. Today, more than forty AEV3 Kodiak armoured engineer vehicles are in service around the world, specifically in Switzerland, Sweden, the Netherlands and Singapore – and in the near future also in Germany.

www.rheinmetall-defence.com/Kodiak

PASSION FOR TECHNOLOGY.

 RHEINMETALL

TILBAGEBETALINGSSAG OG NYT ARBEJDSSTYRINGSSYSTEM

HOD FÅR EFTERHÅNDEN en del henvendelser om tilbagebetalingssager som følge af implementeringen af det nye arbejdstidsstyringssystem i oktober 2019.

Tilbagebetalingerne ligger som regel på mellem 2.000 kroner og 24.000 kroner.

Normalt beder vi medlemmerne om at afvente, at de får den endelige partshøring fra FPS-JURA. Det var netop, hvad vores medlem havde gjort. Han fik herefter et krav fra FPS-JURA på tilbagebetaling af ca. 24.000 kroner – som følge af for meget udbetaling af sø-øvelsesdage i perioden fra oktober 2019 og frem. Udfordringen i sagen er, at den pågældende

i en periode er blevet reduceret i antallet af udbetalte sø-øvelsesdage for senere at få en større del kompenseret – uden at få en tidsinfoliste, som var korrekt og forståelig. 2 år senere konstaterer man fejlen og beder den pågældende om at tilbagebetale.

Medlemmet og HOD er nu i gang med at udarbejde høringssvaret til FPS – sagen verserer.

Konsulent Steen Gøtsche

OFFICEREN

Nr. 6/2021, 30. årgang

ISSN: 2445-5326
Fagbladet Officeren er udgivet af Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD)
Olof Palmes Gade 10
2100 København Ø.
Tlf. +45 3315 0233
Fax: +45 3314 4626
www.hod.dk

Facebook: Hovedorganisationen af Officerer i Danmark

Ansvarshavende redaktør:
Oberstløjtnant Niels Tønning
+45 2237 3966
niels@hod.dk

Redaktør:

Pressechef Vickie Lind
+45 5159 0742
vickie@hod.dk

Grafisk design:

Gregorius DesignThinking

Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:

Ocean Design ApS
Dragstrupvej 12, Dragstrup
3250 Gilleleje
Annoncechef Casper Aistrup
cha@oceanmedia.dk
+45 3154 0300

Annoncepriser:

1/1 side: kr. 9.450
1/2 side: kr. 5.850
1/4 side: kr. 3.500
1/8 side: kr. 2.350
Priserne er inkl. 4 farver.

Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise annoncer, der strider mod bladets tone og ånd.

Deadline for indlæg og annoncer:

Blad nr. 1/2022: 17. januar
Som udkommer: 9. februar
Blad nr. 2/2022: 7. marts
Som udkommer: 6. april
Blad nr. 3/2022: 16. maj
Som udkommer: 15. juni

Abonnement: 828,- kr. pr. år.

Redaktion afsluttet den
30. november 2021.

Kontrolleret oplag: 5.122 i perioden
1. juli 2017 – 30. juni 2018

Fagbladet Officeren er via trykkeriet Jørn Thomsen Elbo A/S certificeret efter følgende internationale standarder:
ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, FSC-certificering og SvaneMærket.
Magasinet er trykt på miljørigtigt papir med vegetabiliske farver.

22

– Jeg syntes, at det var fedt at komme på skolebænken på FLOS, og helt ærligt spurgte jeg mig selv: Hvorfor har du ikke gjort det her for lang tid siden, Lisbeth?

Lisbeth Gripping Ribert,
Kaptajn

Læs: Late Entry

Vedr. adresseændringer
kontakt venligst
HOD's sekretariat
Olof Palmes Gade 10,
2100 København Ø
Mail: hod@hod.dk